

Nr 6 1956
38 ÅRG.

UPLAGA 12.700 EX.

BRANDKÅRS- tidsskrift

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

Hälsningsanförandet vid årsmötet 1956

Vid öppnandet av Svenska Brandkärernas Riksförbunds och Svenska Brandskyddsföreningens gemensamma årsmöte den 24 maj i år i Trollhättan, uttalade organisationernas gemensamme ordförande, *landshövding E. Mossberg*, först dessa minnesord över rektor *Torsten Mohlin*.

*Då Svenska Brandkärernas Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen nu samlats till gemensamt offentligt årsmöte år 1956 gå våra tankar i första hand till den smärtsamma personliga förlust, som drabbat våra två sammanslutningar och därtill det svenska brandförsvaret genom rektor *Torsten Mohlins* bortgång.*

*I denna församling behöver hans livsgärning icke bughäfastas. Var och en som verkat inom vårt brandförsvaret vet vad rektor *Mohlin* betytt för utvecklingen av det svenska brandväsendet. *Torsten Mohlin* var den förste rektorn för statens brandskola. I denna befattning verkade han alltifrån skolans tillkomst år 1941 och ända fram till år 1955, en tidsrymd av femton år. Under hans händer växte brandskolan fram till den goda undervisningsanstalt den i dag är. Rektor *Mohlin* satte i sällsynt hög grad sin personliga prägel på den skola han ledde. Han var outtröttligt verksam för att skapa en stolt och god yrkestradition bland det svenska brandfolket och jag tror att han väl lyckades med denna uppgift. Det var hög personlig resning över rektor *Mohlin*. Han var en verklig gentleman. En god intelligens, ett klart omdöme och ett levande patos förenade sig hos honom med höga moraliska kvalifikationer till den syntes som skapar en helguten människa och en god karaktär.*

Vi dröjer ett ögonblick i vördnad och tacksamhet inför minnet av vår bortgångne vän och medarbetare.

Landshövding Mossberg riktade därefter en hjärtlig välkomsthälsning till de över 400 mötesdeltagarna och vände sig därvid i första hand till *landshövding Lemne* och flera andra representanter för länsmyndigheterna i Älvsborgs län. Representanterna för städerna *Trollhättan* och *Vänersborg* samt ett flertal vänner från Danmark, Finland och Norge fick en varm välkomsthälsning. Så ock representanterna för ett stort antal statliga verk och institutioner, för brandbefäls-

förbundet, brandingenjörsföreningen, brandförsäkringsbolag, brandredskapsföreningen m. fl., och sist men icke minst pressen. Landshövding Mossberg yttrade sedan:

När vi ser tillbaka på det verksamhetsår, som gått, måste vi konstatera att brandskadorna varit betydande. De utbetalade brandskadeersättningarna uppgick år 1955 till omkring 125 miljoner kronor. Detta innebär en ökning av nära 20 miljoner kronor, jämfört med år 1954. Genom brand, explosion och andra eldsolyckor förolyckades förra året 150 personer, vilket även det innebär en ökning i förhållande till tidigare års olycksfrekvens.

Under året inträffade eldsvådor har visat, att den tekniska utvecklingen inom skilda områden i många fall medför ökade brandrisker, som ofta äro svåra att bedöma på förhand. Förut okända eller tidigare knappast uppmärksammade brandorsaker har sålunda vid flera tillfällen under året medfört svåra skador. Den fortgående mekaniseringen av olika arbetsprocesser, ökad automatisering och den begynnande användningen av radioaktiva hjälpmedel inom industrien samt förekomsten av ständigt nya materialier, konstruktioner och byggnadstyper bidrager därjämte till ökade risker, som ställer stora krav på den brandtekniska sakkunskapen och upplysningsverksamheten. Vid sidan av de sålunda allmerta ökade riskerna på det materiella planet ligger de mänskliga faktorerna. Vårdslöshet och bristande kunskap vållar allt fortfarande direkt eller indirekt de flesta eldsvådorna och eldsolyckorna.

De under de senare åren starkt ökade brandskadorna genom ovarsambet vid sveitsning och skärning är ett allvarligt exempel härpå. För att i görligaste mån minska den synnerligen hastiga tillväxten av just dessa skador har Brandskyddsföreningen i höstas påbörjat en landsomfattande upplysnings- och kursverksamhet, som till i dag berört nära 7.000 arbetsledare och sveitsare inom olika industrier och entreprenörföretag. Eburn det är för tidigt att rent statistiskt se något resultat av denna verksamhet, vågar jag dock framhålla, att det ovanligt stora intresse, som visats från de tusentals kursdeltagarnas sida synes borge för en tryggare utveckling inom detta område.

Bländ de industriella brandskyddsfrågorna i övrigt skulle jag särskilt vilja framhålla de åtgärder, som under verksamhetsåret vidtagits för att minska riskerna för dammexplosioner. De diskussioner, som förts mellan Brandskyddsföreningen, LO:s arbetarskyddskommitté, Sprängämnesinspektionen och Arbetarskyddsstyrelsen, har lett till att Kungl. Maj:t lämnat uppdrag åt Arbetarskyddsstyrelsen att i samråd med bl. a. Brandskyddsföreningen utarbete anvisningar för sådana industrier, där man kan befara uppkomsten av dammexplosioner. Dessa anvisningar torde vara färdiga inom en nära framtid. Utan att ingå på några detaljer beträffande innehållet i dessa anvisningar vill jag nämna att anvisningarna uppenbarligen kommer att innehålla den viktiga föreskriften att alla tillbud till brand eller explosioner i lokaler, som beröres av anvisningarna, obligatoriskt skall göras till föremål för anmälan så att man snabbt skall kunna vidtaga erforderliga skyddsåtgärder. Detta är enligt vår uppfattning en viktig detalj, som mer än vad kanske nu på många håll är fallet borde tillämpas vid alla eldsvådor i tillbud inom industrien och eljest inom lokaler, där större brandrisker finnes.

Inom det byggnadstekniska området är utvecklingen alljämt mycket snabb. Höghusens brandskyddsfråga, som i dag kommer att bli föremål för diskussion, har varit ett av de viktigaste problemen inom Brandskyddsföreningens verksamhet. Forskning rörande olika beklädnadsmaterial, däri inbegripet plasterna, har fortgått under verksamhetsåret.

Förarbeten har påbörjats för att få till stånd en brandteknisk klassificering av de olika plastmaterialen. En sådan klassificering är bögeligen nödvändig med hän-

Brandbilen ovan demonstrerades vid riksbrandmötet i Trollhättan—
Vänersborg och väckte med sin formgivning, kvalitet och tillhörande
utrustning brandfolkets högsta gillande.

Vi offerera alla slags brandfordon som

TANKVAGNAR PIKETVAGNAR JEEPAR etc.

Nyheter

Slangtorkskåp

ABA pyttsspruta enl. SMS 1189

Självremsande enhetsstrålrör

Röksugare

Växelströmgenerator

Bärbar radiotelefonianläggning

Radiameter

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN AB

Scheelegatan 28

Stockholm

Tel. 52 07 95

Avdelningskontor: Borås Tel. 208 54 — Hälsingborg Tel. 130 09

Det gäller

TRYCKLUFT- SKUMAGGREGAT

Vi ha utökat vår servicekapacitet och kunna nu snabbt ordna med:

- Justeringar.
- Kontrollprovningar.
- Normalrenoveringar.
- 5-års revisioner.
- Moderniseringar.
- Ombyggnader.

Om Ni ha aggregat, som varit i bruk under längre tid rekommendera vi Eder att sända det till oss för iordningställande.

Ni får det tillbaka i skick som nytt.

Vi sända gärna specifikationer.

SVENSKA SKUMSLÄCKNINGS AKTIEBOLAGET

Blasieholmstorg 10

STOCKHOLM

Tel. 21 54 95

syn till den stora användning, som plasterna redan fått och med all säkerhet ytterligare kommer att få inom den närmaste framtiden.

Den tekniska utvecklingen medför att kemikalier, eldfarliga oljor och eldningsolja kommer till allt större användning överallt i samhället, både inom industrien och i hemmen. Det är uppenbart att både lagringen och användningen av dessa produkter innebär brandrisker, som i växande grad måste uppmärksammas. Jag vill förutom ett antal miljoneldsvådor, som inträffat inom industrien under de senaste 12 månaderna och där förekomsten av oljor bidragit till brändernas utveckling, endast påminna om den stora och ytterst hotande oljebranden i Nynäshamn i januari i år.

Det är mig en glädje att här vid detta tillfälle erinra om det synnerligen förenämliga eldsläckningsarbete som där utfördes av de deltagande brandkärorna under ytterst svåra förhållanden i mörker och sträng kyla med en pinande bläst och delvis under personlig fara för många av brandmännen. Brandmännens insats räddade den gången, som så många gånger förr, mångmiljonvärdet åt det svenska folkhushållet.

Inom Svenska Brandkärornas Riksförbund har under det gångna verksamhetsåret en betydande uppmärksamhet ägnats åt de problem, som sammanhänger med brandmaterielens ändamålsenliga vård. En brandkårs personliga färdighet måste ständigt underhållas genom övning och utbildning. Men personlig duglighet bättrar föga om riktig materiel icke finns till hands eller om den ej är av fullgod beskaffenhet. Omsorgen om brandväsendets ekonomi gör det också nödvändigt att — med bibehållna krav på brandförsvarets kvalitet — tillse att materielkostnaderna blir så begränsade som möjligt. På materielvärdens område finnes säkerligen ännu mycket att utträtta, framför allt vid de små kärorna, som ej ha tillgång till yrkesbrandmän. Inom riksförbundet och länsförbunden har därför i ökad omfattning anordnats särskilda materielskötarkurser avsedda att ge erforderliga kunskaper i materielvård framför allt åt de smärre brandkärorna. Dessa kurser har emellertid icke överallt rönt den anslutning från de anslutna brandkärorna som varit önskvärd. I dag, när så många brandchefer och så många kommunala förtroendemän är här närvarande, vill jag på det kraftigaste understryka värdet av dessa kurser. Det är nämligen klok ekonomi att väl sköta och underhålla brandkärornas materiel.

Ett viktigt led i arbetet på materielvärdet är den kontroll av brandkärornas pumpar, som nu utövas inom samtliga länsförbund. Resultaten av denna kontroll visar att den är av mycket stort värde för brandförsvarets effektivitet. En brandkårs släckande arbete är — framför allt på landsbygden och i smärre städer — helt beroende av effektiviteten och funktionsdugligheten hos brandkärans pumpar. Det är därför av grundväsentlig betydelse ur brandförsvarsynpunkt att alla brandpumpar utan dröjsmål fungerar fullt tillfredsställande. Resultaten av det gångna verksamhetsårets pumpkontroll som omfattat provning av sammanlagt 3.200 pumpar har emellertid gett vid handen att — om vissa reservpumpar invräknas — i genomsnitt var 16:e pump varit att anse som oduglig för användning vid brand och att därutöver omkring 400 pumpar behövde en grundlig översyn. De flesta pumparna börjar nu bli mellan 10 och 15 år gamla och detta gör behovet av kontroll och vård beträffande denna materiel särskilt framträdande.

Riksförbundet och dess länsförbund ser det som en angelägen uppgift att biträda framför allt landsbygdens och småstädernas brandkårer med en effektiv pumpkontroll.

Sedan åtskilliga år är en stor del av brandmaterielen standardiserad. Den tekniska utvecklingen går emellertid fort i våra dagar och en grundlig översyn av standardnormerna för denna materiel framstår nu som högeligen önskvärd. Detta är ett omfattande arbete som kommer att draga stora kostnader. Svenska Brand-

kärernas Riksförbund har förklarat sig villigt att bidra med betydande belopp för att få detta arbete genomfört till gagn för brandförsvarets utveckling i landet.

Behovet av undervisningsmateriel i form av böcker och broschyrer m. m. för de mindre brandkärernas personal är att anse som trängande. Brandkärnsförbundet har därför uppgjort en plan för en fullständig litteraturserie för undervisning och utbildning och utarbetandet av de olika delarna har igångsatts.

Ärade församling. Vad som rymmes inom ett hälsningsanförande vid ett årsmöte kan endast vara ett mer eller mindre slumpartat explock bland mängden av arbetsuppgifter för våra två organisationer. Vår fasta tro är att brandskyddsförening och brandkärnsförbund i förening lämnar ett mycket betydelsefullt bidrag till arbetet att upprätthålla vårt lands förebyggande och släckande brandförsvär och till att hålla de av brand orsakade skadorna i liv och egendom nere på en så låg nivå som möjligt.

Våra två frivilliga organisationer utför alltså ett arbete i samhällets tjänst av sådan beskaffenhet att om vår verksamhet fölle bort samhällets egna organ måste påtaga sig dessa arbetsuppgifter med därav följande kostnader för det allmänna.

Mot bakgrunden av det nu sagda kan jag inte underlåta att beröra det ytterst bekymmersamma ekonomiska läge som nu genom några av Regeringsrätten avkunnade utslag i skattemål inträtt för våra två sammanslutningar.

Som väl alla känner till erhåller både Brandskyddsföreningen och Riksförbundet årligen vissa anslag från brandförsäkringsbolagen. Dessa anslag är av sådan storleksordning att de utgör den väsentliga grunden för vår ekonomi. Försäkringsbolagen lämnar dessa bidrag därför att de anser, att det ligger både i bolagens och i samhällets intresse att brandskadorna i görligaste mån begränsas.

Hittills har det ansetts självfallet att dessa anslag skulle vara avdragsgilla ur skattesynpunkt i bolagens rörelse. Genom Regeringsrättens utslag har emellertid denna uppfattning underkänts och bolagen har förvägrats rätt att göra avdrag för dessa bidrag.

Bidragen till våra två organisationer har i medeltal uppgått till 400.000 kr. årligen. Resultatet av det nya läge som inträtt kan enklast uttryckas så, att försäkringsbolagen för att kunna ge bidrag av samma storlek som hittills till den allmänna verksamheten som våra organisationer bedriver måste erlagga skatt till det allmänna med sammanlagt omkring 600.000 kronor.

Vi gör oss nu oroligt den frågan: Kommer försäkringsbolagen efter denna utgång i skattefrågan i fortsättningen att kunna ge oss bidrag av samma storlek som hittills? De ha redan antytt att de nödgas ompröva storleken och formen av sina bidrag. Vi anser för vår del detta vara en fullt naturlig ståndpunkt. Men för våra organisationer är det livsintressen, som nu står på spel. Inom Brandkärernas Riksförbund har vi vid styrelsesammanträde i går sett oss nödsakade att redan nu besluta om vissa inskränkningar i vår verksamhet.

Vi kan inte finna annat än att den naturligaste lösningen skulle vara, att skattelagstiftningen så ändrades, att bidragen av brandförsäkringsbolag till allmänna organisationer som i samhällets tjänst arbetar på att begränsa och hålla nere brandskadorna, bleve avdragsgilla ur beskattningssynpunkt.

Med en förhoppning att denna fråga skall kunna lösas på ett tillfredsställande sätt ber jag att ännu en gång få hälsa Eder alla hjärtligt välkomna.

Skydda Edra brandmän med TEMPEX

- det effektiva skyddet mot värmestrålning!

Tempexkläderna äro lätta och smidigare, reflektera värmestrålarna c:a 95 %

Temperatur under Tempexdräkten endast 38-40° C även vid höga yttertemperaturer

Äro hållbara och finnas i praktiska modeller för brandkärer och industrier

Rådgör med oss redan i dag om ett för Eder personal lämpligt TEMPEXSKYDD.

Ensamförsäljare i Sverige för TEMPEX original skyddskläder:

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM
Tel. 20 78 22
-23 -24 -25

GÖTEBORG
Tel. 11 70 74

MALMÖ
Tel. 97 59 42

SUNDSVALL
Tel. 129 89

JÖNKÖPING
Tel. 790 87

Firman grundad 1828

NYHETER från BRISSMANS

Slangutläggnings-Jeep mod. Brissman

Svenskt patent nr 153065

Jeepen har underst en utdragbar slanglåda med patenterad slangutläggare för snabbutläggning i upp till 50 km hastighet, lådan rymmer 6—700 meter 63 mm slang. Däröver ett fack 1850×1450×600 mm med fällbara sidoluckor för diverse materiel, taket är utformat till lastflak med galvaniserat rörräck runt om, användes för hemtransport av begagnad slang m. m. Skåp och slanglåda huvudsakligen av lättmetall. Jeepen bygges även med ett extra säte bakom hytten, men rymmer då mindre slang. Den kan även förses med frontpump. Lågt pris. Begär offert och närmare upplysningar. Kort leveranstid. Pris komplett, klar för inregistrering. Riktpris kr. 15.900: —.

Slangutläggnings-Jeep mod. Brissman, låg modell

Denna modell har i mitten vår patenterade slangutläggare. Lådan rymmer c:a 800 meter 76 mm. línneslang, den löper på kullager varför den är lätt att dra ut och föra in vid packning. Vid vardera sidan finnes ett materielfack 1850×425×300. Lastflaket En mycket bra och trevlig modell, som tar sig fram Komplet med siren, värme, sökare, röd lykta m. m.

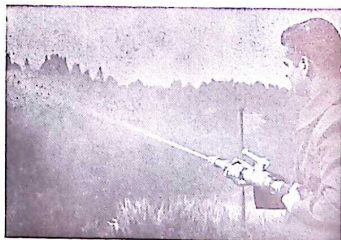
konser i höjd med bakrutans underkant, nästan överallt.

Riktpris kr. 15.745: —.

Begär offert!

Nyhet. Enhetsstrålrör.

Strålrör med 7—10 och 14 mm munstycksöppning, (munstyckena är de, vilka föreslås som svensk standard). Hel stråle samt lång och kort spridd stråle erhålles genom en vridning på handtaget. Strålröret har ingen sil och inga småhål, som täppas igen av orent vatten och ingen kik, som går trögt, då avstängning och skiftning av strålarna sker av en gummiventil, som påverkas av en hävarm. Trögheten i vridmomentet kan inställas efter önskan och påverkas ej av höga tryck Riktpris kronor 98: —. Strålröret erhålles på öppet köp för provning.

All övrig brandmateriel till låga priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP

HALMSTAD

Telefon 133 33

Är brandkårens fordon i lagenligt skick?

Den i föregående numret införda artikeln med ovanstående rubrik av brandkapten K. E. Nilsson hade vi före införandet underställt brandchef *Eric Ström*, som därvid gav följande kommentarer.

Kravet på två baklyktor.

Tidigare föreskrevs endast en baklykta på bilarna. Fr. o. m. 1 juli fordras två sådana lyktor och bestämmelsen gäller även brandväsendets fordon.

Kravet på två reflexanordningar.

Tidigare föreskrevs ingen reflexanordning på *bilarna*, men nu föreskrives sådan anordning och bestämmelsen gäller även brandväsendets fordon.

För brandväsendets *släpfordon* krävdes tidigare endera baklykta eller också reflexanordning. Numera krävs enbart reflexanordning baktill.

Besiktninginstrument skall medföras.

Uppgiften att besiktninginstrument skall medföras i original eller avskrift å brandfordon är riktig. Emellertid torde det väl förhålla sig så, att ett förbiseende eller uraktlåtenhet i detta avseende knappast kommer att medföra åtal om instrumentet på anmodan snarast blir uppvisat för polismyndigheten. Det kan ju nämligen aldrig vara någon svårighet att kontrollera fordonets identitet eller var det hör hemma, och därigenom garanteras ju att de önskade uppgifterna och instrumentet kan framlämnas senare.

En eller två röda lyktor?

I artikeln rekommenderas två röda lyktor framtill. Det är tveksamt, om det är klokt att göra en sådan rekommendation. Det kan nämligen förhålla sig så, att *en* röd lykta, placerad högt och mitt emellan de två vanliga strålkastarna, syns bättre än två röda lyktor, som måste placeras i linje med de vanliga strålkastarna, då det röda ljuset lättare kan "smälta ihop" med det vita så att det syns sämre. Jag tror *en* röd lykta är lika bra eller till och med bättre, men den skall vara stor, högt placerad och eventuellt blinkande. Dessutom skall numera varje bil baktill ha två röda lyktor så att brandfordonens två röda framtill möjligen lättare kan förväxlas med baklyktorna på *en* vanlig bil. Under alla förhållanden är det billigare med en lykta än med två och mindre jobb att inte ändra nu

på gamla bilar. (10 cm är för liten lampa, snarare 30 cm.) Allt detta är ju dock bara en omdömessak.

Brandfordon som förs ut på huvudväg.

Ytterligare en viktig sak vill jag beröra. I § 48 föreskrevs redan tidigare, att fordonsförare vid färd in på huvudväg hade skyldighet att lämna företråde för fordon, som kom på själva huvudvägen. Från denna bestämmelse gjordes dock undantag för utryckningsfordon (med signal och rött ljus). Bestämmelsen gäller fortfarande och även undantaget för utryckningsföraren. Därutöver föreskrives emellertid numera, att fordonsförare, som ämnar köra ut på huvudvägen även skall *stanna* innan han kör ut på huvudvägen. Från denna sistnämnda nya bestämmelse finns inget undantag och den gäller därför även utryckningsfordon. Först sedan utryckningsföraren stannat har han alltså uppfyllt villkoren för att få sin "förkörsrätt".

(*Brandchef Ströms följande utförliga synpunkter på huvudledsfrågan utelämnas här, med hänsyn till att nedan av byråsekreterare Holmberg redovisade författningsändring nu vidtagits. Red.*)

Ännu en sak. Vi vet ju alla, att det vi kallar "förkörsrätt" (något sådant ord existerar inte i förordningen) är inget ovillkorligt. Härmed menas nämligen *skyldighet* för andra trafikantter att lämna företråde och även stanna men *icke rättighet* för utryckningsföraren att *begagna* sig därav därest förhållandena icke skulle medge det. Det är bland annat den i vägtrafikförordningen allt överskuggande § 39, som klart utsäger detta: "Vägtrafikant skall iakttaga *all* den omsorg och varsamhet, som till *förekommande* av trafikolycka betingas av *omständigheterna*". Den paragrafen säger mycket och är värd att observera, och från den bestämmelsen finns inget undantag för någon trafikant.

Båda artiklarna om brandkårens utryckningsfordon ha vi underställt i: e byråsekr. Stig G. Holmberg, som skriver.

Härmed några synpunkter m. m. på artiklarna angående brandkårens utryckningsfordon.

Brandkapten Nilssons och brandchef Ströms uttalanden i fråga om skyldigheten att förse brandkårens fordon med *baklyktor och reflexanordningar* är riktiga och de påfordrar inga ytterligare kommentarer. Möjligen bör dock framhållas, att reflexytan skall ha form av en liksidig triangel med uppåtriktad spets och med

minst 15 cm sida. På motorsprutor, som ju sakna bakre "vägg", finns inget hinder att sätta reflexmaterialet på vardera stänkskärmen.

Att *besiktningsinstrument* bör medföras är givetvis önskvärt, men som Ström säger, förefinnes ingen åtalrisk, om instrumentet till äventyrs glömts kvar å brandstationen.

Enligt vägtrafikförordningen skall det på utryckningsfordon finnas "minst en lykta med kraftigt rött sken framåt". Hinder möter givetvis ej att man använder både två och tre. Vad Ström framhåller om lämpligheten att begränsa antalet *dylika lyktor* till endast en synes emellertid beaktansvärt.

Vad Ström häfter framhåller beträffande *skyldighet att stanna fordon under utryckning* innan fordonet förs ut på huvudväg och att intet undantag härifrån finns har numera kommit i ett annat läge. Sålunda har i en nyutkommen författning (Svensk författningssamling nr 112/1956) genom ändring av 48 § 4 mom. vägtrafikförordningen fastslagits följande: "Den i 1 mom. föreskrivna skyldigheten att stanna fordon skall icke föreligga beträffande utryckningsfordon, för vilket fri väg påkallas enligt vad i 41 § 2 mom. sägs". I 41 § 2 mom. talas om den rätt förare av utryckningsfordon har att "i trängande fall påkalla fri väg för fordonet". I 48 § 1 mom. meddelas generell skyldighet för fordonsförare att vid korsning mellan huvudled och annan väg "stanna fordonet samt att lämna företräde åt fordon på huvudleden". I detta avseende har sålunda förare av utryckningsfordon numera erhållit en gynnad ställning. Här bör dock erinras om den *varje* trafikant åliggande skyldigheten att "iakttaga den omsorg och varsamhet, som till förekommande av trafikolycka betingas av omständigheterna, . . ."

Utöver vad ovan sagts synes Nilssons och Ströms uttalanden icke påfordra några kommentarer.

Armanordning och färdskrivare.

Det synes lämpligt att i detta sammanhang beröra även ett par andra problem.

Vid påkallande av fri väg skall signal givas "med särskild armanordning". Denna armanordning skall vara av typ som godkänts av Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen (84 § vägtrafikförordningen). I cirkulär nr 28 den 3 februari 1953 har styrelsen i samråd med Statens Provvningsanstalt utarbetat närmare bestämmelser för typprovning av armanordningar för utryckningsfordon. Det är ett stort antal fak-

torer som påverkar bedömandet i samband med dylika provningar, som det inte nu finns anledning att ingå på i detalj. Godkännanden har härefter lämnats ett mindre antal armanordningar. I samband härmed måste emellertid beaktas en sak, nämligen att armanordningen å fordonet placeras på sådant sätt att den ger en sådan signal att den verkligen uppfattas av andra trafikanter. Uppfattas inte signalen, innebär detta onödig tidsspillan för utryckningsfordonet ävensom risk för uppkomsten av trafikolyckor. Det gäller sålunda att se upp med att armanordningen är av godkänd typ samt att den placeras på lämplig plats och icke t. ex. under motorhuv, varigenom ljudet avsevärt dämpas.

En annan fråga bör slutligen här beröras. Det gäller s. k. färdskrivare. Från den 1 april 1956 skall — utan undantag — färdskrivare finnas bl. a. å "lastbil, vars maximilast överstiger 6 ton". Nu torde det emellertid endast undantagsvis förekomma att brandförsvarets utryckningsfordon har sådan lastförmåga. Då så är fallet, bör framställning om befrielse att föra färdskrivare ställas till Konungen.

Torkning av gummerad slang.

Vi har från några brandkärer fått reklamation av 38 mm invändigt gummerad slangar, vilka efter en tids användning spruckit vid lågt tryck och regelbundet ungefär på mitten. Vid provtryckning av resten av slangarna har dessa alltid hållit minst 50 kg tryck, medan garnet i slangens runt brottstället varit förmultnat.

Vi har därför efter ingående undersökningar kommit till det resultatet, att när slangarna blötas och tvättas samt därefter hängas upp över en bom för torkning, så torkar ej den sida som ligger an mot bommen. Detta när gummibeläggningen hindrar avdunstning på den ena sidan och bommen på den andra.

Man skall därför vid torkning av gummerad slang över bom, skifta upphängningsläge när slangens är torr samt därefter låta den hänga ännu ett par dagar.

Man kan även spika på några smala lister längs bommen så att det kommer luft mellan slangens och bommen.

Invändigt gummerad slang bör torka längre tid än ogummerad.

Packa aldrig ned en slang som fått minsta vattenfläck vid övning eller dylikt, ty då spricker den vid nästa användning!

Brismans Brandredskap.

Tyskt brandförsvar av i dag

Under sommaren 1955 företog v. brandchef Ragnar Brodell en studieresa till Tyskland som Svenska Brandkårernas Riksförbunds stipendiat. Studierna avsåg den tyska organisationen av brandväsendet, alarmerings- och sambandsproblem samt utbildnings- och övningsverksamhet.

Studierna skedde med utgångspunkt från Mannheim, en stad med c:a 280.000 invånare och med en yrkesbrandkår om 108 man, fördelade på två stationer.

Vi saxa här några avsnitt ur den intressanta studieberättelsen, varvid först "Alarmanordningar, sambandsmedel m. m." behandlas.

Den ingående alarmeringen sker såväl i staden Mannheim som i landskretsen uteslutande per telefon. Varken brandtelegrafanläggning eller automatisk brandalarmanläggningar anslutna till brandkåren förekommer. Särskilt när det gäller storstaden Mannheim blir man rätt förvånad över att man helt litat på telefoner. I all synnerhet som telefontätheten inte på långa håll kan mäta sig med vår.

Av den tidigare brandtelegrafanläggningen fanns emellertid ingenting kvar efter kriget och en nybyggnad skulle f. n. ställa sig alltför dyrbar. Några nackdelar av att vara utan brandtelegraf har dock inte märkts, vilket kanske kan vara en tankeställare för oss.

Teleanläggningen i huvudbrandstationen i Mannheim var synnerligen modern med bl. a. anslutning till bandinspelare och möjligheter att vid stark trafik snabbt dubblera mottagningsmöjligheterna. Sålunda fanns bl. a. två parallellkopplade växelbord.

Utgående larm skedde i Mannheim via högtalare medan de frivilliga brandkåren inom staden alarmerades genom tyfoner, som kunde manövreras från brandstationen. I en del småstäder kunde man finna, att även alarmeringen av de frivilliga kåren skedde över högtalareanläggningar. Överallt i gathörnen satt då högtalare uppmonterade och de kunde sättas i funktion antingen från polisvaktkontoret eller från borgmästarens tjänsterum! Denna form av alarmering kunde väl knappast vara en lycklig lösning av problemet.

Genom bristen på telefoner är möjligheterna att ordna "tyst" alarmering inte stora. En del nya system finnas, även om de inte nått större spridning. Ett av dem går ut på att använda det vanliga elnätet för att sända ut högfrekventa strömmar, som sedan i särskilda mottagare "översätts" till signaler. En fördel är att mottagaren kan kopplas till vilket vägguttag som

helst och alltså är flyttbar. Systemet blir emellertid ganska dyrbart även om det rent tekniskt ser mycket lovande ut. Ett annat system, som man hoppas mera av i framtiden, är helt trådlöst, d. v. s. alarmering via radio. Efter tillkomsten av s. k. transistorer är det möjligt att bygga billiga såväl sändare som mottagare för alarmeringsändamål. Genom särskilda tillsatser till sändaren kan upp till tre olika grupper alarmeras var för sig. Årskostnaden, som inkluderar ersättning för ström samt utbyte av rör, beräknas inte till mer än 18 DM. Med tanke på våra svenska alarmeringsproblem bör nog den fortsatta utvecklingen av dessa radioanläggningar följas med uppmärksamhet.

För sambandet mellan huvudstationen och utsända avdelningar användes vid yrkesbrandkåren liksom här huvudsakligen radio. Även i en del fall har frivilliga kårer börjat utrustas med radioanläggningar. En detalj man fäster sig vid är, att samtliga brandkårer erhållit samma anropssignal även om de arbeta på olika våglängder. Det är brandkårens skyddshelgon "Florian", som fått släppa till sitt namn. Detta har visat sig vara en stor fördel. De radiostationer, som användas för brand- och polisändamål, är nämligen utrustade med sju fasta kanaler, som fördelas, så att närliggande organ inte arbeta på samma våglängd normalt. Vid katastrofall har man dock möjlighet att växla våglängd och således kunna upprätta förbindelse mellan olika brandkårer eller mellan brandkår och polis. Antenneffekten är endast tio watt, men dock tillräcklig om inte terrängen är alltför kuperad. Våra stora avstånd finns ju inte där nere.

Utbildnings- och övningsverksamhet.

För utbildning av befäl vid yrkesbrandkårer finns i Tyskland ingen särskild skola, utan denna utbildning sker vid varje brandkår för sig.

På senare år har man lyckats få enhetliga riktlinjer för utbildningen av brandmästare och förmän. Utbildningen och rekryteringen av det högre befälet är däremot fortfarande ett olöst problem. Visserligen finns vissa tekniska högskolor med särskilda utbildningslinjer för brandbefäl, men därutöver skall en blivande brandchef eller brandingenjör tjänstgöra som oavlönad volontär vid minst tre brandkårer i två år. Med nuvarande goda arbetstillfällen inom industrin blir foljden den att ingen söker sig till yrket. Tyvärr.

För utbildning av de frivilliga brandkårens befäl finns i varje land (delstat) en brandskola, där kurser på i allmänhet en veckas längd pågår året runt. Som exempel följer här en kursplan för januari 1955:

- 4/1— 5/1 Kreisschirrmeister.
- 8/1— 8/1 Kreisbrandmeister.
- 11/1—15/1 Maschinisten.
- 11/1—16/1 Lehrgang I (Truppführer).
- 18/1—22/1 Gemeindebrandmeister.
- 18/1—23/1 Grundlehrgang.
- 25/1—29/1 Maschinisten.
- 25/1—30/1 Lehrgang II (Gruppenführer).

För att bli motsvarande vårt brandchef kat. III fordras sålunda ca 3 veckors utbildning. Härvid är dock att märka att en så väsentlig del av brandförsvaret som brandsynen icke åvilar den tyske frivillige brandchefen utan utföres av särskilda byggnadsingenjörer, som sorterar under byggnadsnämnden (Baubehörde).

Utbildningen av manskap sker helt enkelt lokalt. Den grundläggande utbildningen följer i detalj ett utbildningsreglemente, som gäller för såväl yrkes- som frivilliga brandkårar. Standardgruppen består av 8 man: gruppchef, ordonnans, angreppstrupp (2 man), slangtrupp (2 man) och vattenförsörjningstrupp (2 man). Det är i detalj specificerat vad varje man skall göra och ve den som gör annorlunda.

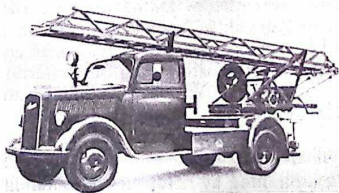

Bild 1. 17 m. handdriven stege på Opelchassi.

Sedan den grundläggande utbildningen är avslutad följer något som kallas snabbhetsträning, vilket man lägger mycket stor vikt vid. Även tävlingar är vanliga i avsikt att driva upp takten i släckningsarbetet.

Brandkåren skall övas minst en gång i månaden. De välskötta brandkårenna har dock ofta övningar varje vecka. Övningshus finns i regel endast vid brandskolorna, varför endast befälet erhåller direkt släckningsutbildning.

Forskningsanstalten vid tekniska högskolan i Karlsruhe.

Die Forschungsstelle der Feuerlöschtechnik i Karlsruhe ledes av brandchefen i Mannheim, dr ing. G. Magnus.

F. n. finns tre deltidanställda forskare vid anstalten — förutom dr Magnus själv en kemiteoretiker och en "fysikalisk" kemist.

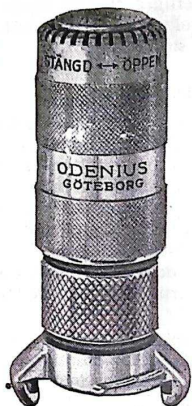
Anstalten är inhytt i en del av en gammal kasern från hitlertiden. Som de flesta liknande institutioner är den trångbodd och har svårt att få medel till sina forskningar. Det är dessutom svårt att få tag i lämplig personal. Industrin betalar återigen för bra . . .

Bland de undersökningar, som pågå, skall jag närmare beröra en del.

Släckning med spridd stråle. Man började detta arbete med en rent teoretisk beräkning av vattendropparnas optimala storlek och hastighet, för att få så stor räckvidd och släckningsverkan som möjligt. Denna beräkning visade sig stämma överraskande väl med de resultat man ungefär samtidigt kommit till vid engelska forskningar och man fortsatte sedan med praktiska prov. Vid mitt besök höll man på att experimentera fram fotoutrustning av tillräcklig snabbhet för att medge fotografering av droppstorleken i olika strålar.

Jag drog upp en diskussion om "högtryck" contra "lågtryck", men mötte genast till min egen tillfredsställelse ett mycket bestämt motstånd beträffande högtryck. Enligt dr Magnus mycket kategoriskt uttalade uppfattning finns det ingen anledning, att använda ett tryck överstigande 10 atö, för att erhålla tillräcklig kastlängd och spridning på vattnet.

Slangundersökningar pågick sedan ganska lång tid tillbaka. Man undersökte dels tryckhållfasthet och dels slitagemotstånd. Härutöver skedde undersökningar beträffande motståndskraft mot värme och kyla. Dessa omfattande undersökningar hade till syfte att bilda under-

Stråle eller Dimma i ett enda grepp

utan tidsödande avstängning eller byte av insatser
erhålles med ODENIUS nya munstycke

'FOG-JET'

"En strålande idé, förverkligad i ett mångsidigt munstycke"

"Fog-Jet" är ett behändigt Dim- o. Strålmunstycke, som med **obruten** vattengivning erbjuder **snabb och lätt omställning** av strålformen endast genom vridning av munstyckshuset.

Okänsligt för föroreningar.

Ingen sil.

Inga lösa delar eller insatser.

Litet format.

Riktad vattendimma.

Med Fog-Jet" kan strålföraren snabbare välja just den strålform, situationen kräver, från AVSTÄNGNING steglöst, utan avbrott till SAMLAD STRÅLE eller RIKTAD DIMMA MED LÅNG RÄCKVIDD eller SKÄRMDIMMA MED STOR VINKEL.

ODENIUS

AKTIEBOLAG - GÖTEBORG
Östra Hamngatan 16. Tel. växel 17 31 20

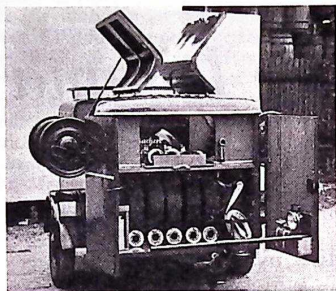

Bild 2. Bärbara motorsprutor med tillbehör, förvarade i ett väl inbyggt skåputrymme, avsett att kopplas efter bil. Motorsprutan ger c:a 500 l/min.

lag för uppställandet av riktlinjer för hur brandslang framdeles bör framställas för att bli så bra som möjligt. En del nya slangmaterial provades. Bl. a. fanns slang av ren plast, gummibelagd nylonslang o. s. v. Däremot letade man förgäves efter t. ex. invändigt plastbelagd vävslang. Undersökningarna beträffande slang utfördes i nära samarbete med brandkåren i Karlsruhe.

Undersökningar beträffande vätmiddel och särskilt då dessas korroderande verkan på olika ämnen utfördes som längtidsprov med kontroll varje månad. Vid undersökningarna hade bl. a. visat sig att vätmidlen i regel ha mycket specifika egenskaper i förhållande till olika ämnen. Ett vätmiddel, som hade god verkan beträffande t. ex. träkol, kunde ha mycket ringa verkan gentemot bomull o. s. v.

Skumvätskeundersökningar, som nyligen påbörjats, hade visat att om ett skummedel icke tillsättes med desinfektionsmedel det mycket snart förtäres av bakterier. D. v. s. själva vätskan finns kvar och ser tämligen oförändrad ut, men de skumalstrande äggviteämnen är uppätna. Det mest utmärkande för en sålunda förstörd skumvätska torde vara att den luktar oerhört mycket mer illa än normalt.

Undersökningar om den antikatalys (inhibition), som sker vid släckning med halogener (fluor-, klor-, brom- och jodföreningar) hade påbörjats. Redan under kriget skedde i Tyskland en hel del undersökningar på detta område och ha sedan fortsatt av bl. a. amerikanska forskare. Den forskning, som nu påbörjats i

Karlsruhe, kommer säkerligen att taga mycket lång tid. Redan konstruktionen av undersökningsapparaturen är ett stort problem.

Materielnyheter av speciellt intresse.

Som bekant är den tyska brandmaterielens standardiserad. Detta gäller även brandfordo-rens utrustningsplaner. En brandbil typ LF 15 i Bayern är nästan kinesiskt lika en LF 15 i Hamburg. Standardiseringen är i vissa avseenden en fördel, men i kanske högre grad en nackdel. Utvecklingen läses fast. I stort sett kan man därför säga, att det tyska brandväsendet materieltekniskt står på ungefär samma plats som före kriget.

Tankbilar. De tyska tankbilarna är i allmänhet mycket enkelt byggda med fyrkantiga tankar av vanlig stålplåt. Rymden varierar mellan 1500 och 2500 liter. Förvaringsfack för materiel kan mycket lätt anslutas till dessa tankar utan att utrymme går förlorat. Karosserna göres numera helt i stål utan trästomme.

Ett alldeles nytt sätt att tillverka vattentankar såg jag i Mannheim. I stället för en ståltank hade man tre st. *gummitankar*, rymmande vardera c:a 1000 liter. Dessa gummibehållare var fyrkantiga och kunde lyftas rätt upp ur karossen för översyn och reparation. Konstruktionen blev synnerligen lätt. Sålunda vägde hela denna tankbil typ TLF 25 inte mer än 6.700 kg. Gummibehållarna tillverkades av Continental AG.

Pumpar. De moderna tyska brandpumparna utföres helt i lättmetall numera och med endast

Bild 3. S. k. Kleinfahrzeug byggs på små lastbilschassi eller inredas på standardskåpbilar. De innehåller i allmänhet en bärbar motorspruta på 500 l/min. jämte slang och erforderlig armatur, luget vatten medföres.

Lättmetaller ur brandsynpunkt

Aluminium och magnesium ingår med ca 10 % i jordskorpan, varav aluminium tre och magnesium en fjärdedel. Magnesium förekommer även i havsvattnet i så stora mängder, att även denna möjlighet till industriell utvinning utnyttjas. Lättmetallernas reaktionsbenägenhet gör att de i naturen förekommer i sådan form, att det dröjde länge innan man lyckades renframställa dem. Ännu för ett 80-tal år sedan var aluminium dyrare än guld. Hur utvecklingen sedan gått är ju välbekant.

Magnesium är ännu lättare än aluminium, specifik vikt 1,7 mot 2,7. Utvecklingen beträffande denna metall har varit rekordsnabb. Särskilt för flyget har lätthet och styrka avgörande betydelse. Magnesium används både i speciallegeringar, t. ex. elektron, och ingår i många nyare aluminiumlegeringar, såsom hydronalium, dural o. s. v. Magnesiumlegeringar inkräktar mer och mer på alla aluminiums användningsområden. I USA har dessa legeringar redan börjat användas även för kokkärl o. dyl.

ett löphjul. För att få tillräcklig hastighet på detta finns en särskild växel mellan motor och pump. Konstruktionerna är i regel mycket förenliga.

Slang- och redskapsvagn. Med detta fordon har man gjort ett försök att rationalisera arbetet med slangutläggningen. Tyvärr har resultatet blivit alldeles för klumpigt och det är väl föga troligt att fordonet i sitt nuvarande utförande kan vinna någon nämnvärd spridning.

Utvecklingstendenser.

Brandväsendets utveckling är ju i så hög grad beroende av samhällets och näringslivets utveckling, att det är mycket vanskligt att uttala sig om vad framtiden kommer att föra med sig. Trots detta vill jag framhålla, att frivilligheten inom de tyska brandkårerna säkerligen kommer att försvinna i stor utsträckning liksom den redan har gjort här i landet. Rekryteringsvårigheterna är på sina håll mycket stora redan nu och det troliga är att någon form av avlönade brandkårer måste skapas. Med hänsyn till landets befolkningstäthet och industrins utveckling är det möjligt att yrkesbrandkårer

Brand- och explosionsfaran beträffande aluminium i pulverform är ju välbekant. Dessa risker, och ävenså släckningssvårigheterna, är ännu mera utpräglade ifråga om magnesium. Olegerad magnesium har en antändningstemperatur av ca 550°C och en smältpunkt på ca 650°C och brinner under utveckling av mycket stark hetta. Att magnesiumpulver brinner explosivt är ju välbekant från de fotografiska magnesiumblixterna, men även tunn plåt är lättantändlig. Den tänds på några sekunder, och t. o. m. gjutgods kan tändas efter 3—5 minuter. Svarspån kan tändas med en tändsticka eller vid bearbetning om skärstålet är en smula slitet.

Lättmetallerna har otivelaktigt sin betydande andel i ökningen av eldsvådorna inom järn- och metallindustrin. I USA är antalet storeldsvådor — med brandskador på över 1 miljon kronor per eldsvåda — inom denna industri numera 17 gånger så stort som för 10 år sedan. Och dock torde de allra flesta metallbränder under själva tillverkningsproceduren

kommer att inrättas i större utsträckning än nu.

Det finns för närvarande en tendens lite varstans i förbundsrepubliken att öka brandkårernas verksamhetsområden. Olycksfallstjänsten vilar redan nu på yrkesbrandkårerna och flera frivilliga brandkårer har ett mycket intimt samarbete med tyska Röda korset i detta avseende. Bärningsarbetet vid svårare trafikolyckor kommer mer och mer att vila på brandkårerna. Detsamma gäller dykartjänsten för räddning av drunknande. Som ett exempel kan nämnas att brandkåren i Mannheim har två stora bärningsbilar för omhändertagande av trafikolycksfall och en särskild vagn utrustad med dykarmateriel. Dessutom finns dykarutrustning på en stor flodspruta och på en snabbgående motorbåt. Inte mindre än 25 brandmän är utbildade med tung dykarutrustning.

Vid våra samtal förde brandchefen i Mannheim ofta fram den åsikten, att brandkårerna borde döpas om och ges ett namn, som bättre täckte den moderna, utvidgade verksamheten. På vissa håll i Frankrike har detta redan skett och i stället för brandkår använder man begreppet "centre secur".

vara småbränder, som man relativt lätt kommer till rätta med.

Vad som speciellt karakteriserar magnesiumbränderna är den våldsamma, explosiva reaktionen med alla vanliga släckningsmedel. En explosiv ångbildning kan orsakas av vilken smält metall som helst när den kommer i beröring med vatten, men brinnande magnesium sonderdelar ångan och frigör vätska, som i sin tur ökar både den explosiva reaktionen och hettan. Alla släckningsmedel som innehåller vatten, även i kemiskt bunden form, har därför en tendens att öka förbränningens våldsamhet i en magnesiumbrand. Skum består ju också till stor del av vatten.

Inte heller inerta gaser som koldioxid eller kväve är användbara. Koldioxiden omvandlas till koloxid och magnesiumoxid, och med kvävet reagerar magnesium till magnesiumnitrid. Klorvätskesläckare med koltetraklorid, klorbrommetan etc. orsakar våldsam reaktion med bildning av magnesiumhalider.

Ett oförsiktigt handhavande av de ovan nämnda släckningsmedlen kan sålunda lätt orsaka olyckor, och man har därför huvudsakligen varit hänvisad till släckning med sådana

ämnen som sand, järnfilspån eller grafit. För att om möjligt finna ännu bättre medel har man prövat en mängd andra pulver, såsom vulkanisk aska, fältspat eller kvartspulver, pulveriserad soda, borax, borsyra, bikarbonat, ammoniumkarbonat, aluminiumsulfat, calciumklorid (vägsalt), asbest, talk o. s. v. Åtskilliga av dessa innehålla emellertid bundet vatten och ha därför visat sig oanvändbara, andra ha kunnat användas mot små magnesiumbränder. Mot bränder av denna storleksordning har man också nått vissa resultat med tunga oljor, cylinderolja o. dyl., men mot större bränder ha både dessa pulver och oljor visat sig ineffektiva.

Under det senaste världskriget ägnades ett stort forskningsarbete åt att försöka finna ett effektivt släckningsmedel mot magnesiumbrandbomberna, och detta forskningsarbete har sedermera fortsatt i stor skala, särskilt i USA av flyg, armé, försäkringsbolag, brandskyddsorganisationer m. fl. Dessa försök refereras i "Fire Engineering", nov. 1955, av Calvin H. Yuill, Director of Fire Technology, Southwest Research Institute. En hel del patenterade pulver har sammanställts, bl. a. av Dow Chemical Co., den största magnesiumproducenten i USA, och kända brandmateriefirmor, och har kunnat godkännas för små bränder, men ett effektivt medel mot större magnesiumbränder efterlyses fortfarande.

De bästa resultaten har man nått med triglykol (lösningsmedel i cellulosalacker!) och därri löst 9—17 % borsyra, eller med trikresylfosfat. Det förstnämnda medlet är f. ö. patent-sökt. Bägge dessa medel, som varken är korroderande eller giftiga, och som kan användas i vanliga brandsläckare och ej är alltför kostsamma, verkar icke direkt släckande, men ändrar magnesiumbrandens natur till en brand, som kan släckas med vatten eller skum på vanligt sätt.

Har man tillsvidare icke tillgång till några speciella släckningsmedel mot en magnesiumbrand, så kan i vissa fall, enligt vid Chicagos brandkår utförda försök, även en sådan släckas med vatten. En förutsättning är, att man kan inringa branden genom att börja kyla ned ännu icke antända magnesiumpartier i periferiet och därifrån så småningom gå vidare in mot centrum. Den yttersta försiktighet är emellertid här av nöden på grund av den uppenbara explosionsrisken som föreligger om släckningsvatten direkt träffar brinnande magnesiumpartier.

B. Orre.

SUPERTYFON®
för brandalarm

Begär prospekt
nr 480

Stor hörbarhet.
Ringa luftförbrukning.
Oberoende av elektrisk ström.
Drivas från fristående behållare eller befinnlig tryckluftledning.

KOCKUMS
MEKANISKA VERKSTADS AB • MALMÖ
GRUNDADE 1840

Spik i el-ledning orsakade storbrand

Torsdagen den 2 februari strax före kl. 3 på morgonen larmades Fjälkinge och Bromölla friv. brandkårer till Trolle Ljungby gods i Fjälkinge storkommun, omkring 1,5 mil öster om Kristianstad, där brand uppstått i två godset tillhöriga uthuslängor. När de båda brandkåren anlände till brandplatsen var svinstallet helt övertänt, och elden hotade att sprida sig till några intill belägna silobyggnader. Först vid 7-tiden på morgonen hade man branden under kontroll. Då var det stora svinstallet, som mätte 50 × 24 meter, och överdelen av den i vinkel sammanbyggda ladugården på omkring 110 meters längd lagda i aska, och bland de rykande resterna av svinstallet låg kropparna av 442 svin, som innebränts. Eldsvådan är en av de största i Skåne under senare år, och skadorna vid branden värderas till över 500.000 kronor. Häre ingår värdet av de innebrända djuren med nära 100.000 kronor.

Bild 1. Motorsprutorna angjordes på den gamla vindbryggan ovan vallgraven. I bakgrunden skimtar en del av den gamla slottsbyggnaden, som är en rensånsanläggning från 1600-talet. Slottet och de brunna byggnaderna äges av den Trolle-Wachtmeisterska släkten.

Branden upptäcktes av godsets trädgårdsmästare, som vaknade av kraftiga smällar då eternittaket på den antända byggnaden sprang sönder av hettan. Brandkåren i Fjälkinge larmades, och kom snabbt till platsen. Det stod dock redan från början klart, att alla försök att rädda det övertända svinstallet var hopplösa, och man försökte istället rädda de i byggnaden be-

fintliga djuren, närmare 500. Ett 20-tal av dessa lyckades man också med stora svårigheter få ut. Redan när brandkåren kom till platsen hade elden brutit igenom svinstallets tak omkring 25—30 meter från gaveln och fortsatt till en intilliggande vinkelbyggd ladugård, där bl. a. omkring 200 nötkreatur stodo bundna. Här fick elden god näring, då ladugårdens foderskulle nästan hela årets foderskörd, och på kort stund var även ladugårdens stora tak övertänt. Brandkåren inriktade sig nu främst på att rädda de instängda nötkreaturen, och lugnt och metodiskt fick man med hjälp av gårdsfolket ut samtliga djur. Elden kom emellertid aldrig ned i stallet, då vindsutrymmet försetts med ett kraftigt betonggolv. Trots jättebrasan inträffade således aldrig några nämnvärda skador i stallet, som är uppfört av tegel. Djuren kunde åter sättas in i byggnaden innan branden helt släckts.

Släckningsarbetet.

Själva slottsbyggnaden, som låg på kort avstånd från de brandhärjade byggnaderna, var aldrig hotad och inga anstalter gjordes för utrymning av denna. Däremot var en silobyggnad av trä, belägen intill brandplatsen, allvarligt hotad. Att man lyckades rädda denna får i icke ringa mån tillskrivas den omständigheten att slottets gamla vallgrav rymde vatten i obegränsad mängd, och att den gamla vindbryggan var en ytterst lämplig uppställningsplats för motorsprutorna. Då man vid 7-tiden på morgonen fått elden under kontroll, kunde Bromölla brandkår återvända hem, medan Fjälkinge brandkår fick stanna kvar hela dagen för eftersläckning.

Brandorsaksutredningen.

Genom kriminalstatspolisen i Kristianstad utfördes den 3 febr. undersökning rörande orsaken till branden, och kriminalassistenten Gunnar Kjellberg, Kristianstad, kan lämna följande redogörelse:

"Då det vid förhör framkom, att branden uppstått i svinstallets södra del, koncentrerades undersökningen dit. Som värmekälla i svinstallet hade

använts areotempers. Dessa voro försedda med elektriska värmelement och fläkt. I svinstallets norra del fanns en fast areotemper inmonterad. På grund av den starka kyla som började på nyåret, varav det blev fuktbildning på väggarna, insattes ytterligare tre transportbara areotempers i den södra delen av stallen. Dessa upphängdes i närheten av stalltaket. Två av dem kunde riktas ned mot betonggolvet, medan den tredje riktades snett nedåt. För att minska brandfaran uppspikades i taket framför denna senare en asbestskiva. För övrigt var svinstallet försett med modern inredning och elektrifierat. Elcentralen hade varit placerad på den östra långväggen, och från denna voro ledningar dragna till stallets södra gavel, där enligt uppgift funnits elektrisk belysning, 2 st. motorer på 5 resp. 2 hkr. — dessa nere i stallen — och en 12 hkr. på foderskullen jämte manöverorgan till belysning och motorer. För att bättre kunna hålla värmen i stallen, hade sedan ett år tillbaka en skärmvägg uppsatts. Denna hade fästs på lister i taket, och dessa lister hade spikats upp på praktiskt taget samma ställe där samtliga ledningar till belysning och motorer dragits. Skärmväggen hade även vid ett tillfälle varit nedmonterad för att senare åter sättas upp."

Polisen biträdades i undersökningarna av elektisk expert, och undersökningarna inriktades i första hand på att återfinna de areotempers, som funnits uppsatta i stallen. Tre av dessa återfanns snabbt, och vid sökningen efter den som uppsatts vid södra gaveln hittades en bit av ena parten till en kopparkabel, vid vilken

var fästad en 63 mm lång trådspik. Den funna kopparkabeln med vidhängande spik överlämnades till elteknikern, som gav följande utlåtande:

"Med all sannolikhet hade man vid något av arbetena på skärmväggen slagit in en trådspik i ledningen. Spiken, som hade krökts, hade ej gått igenom ledningen utan spetsen hade stannat inne i kabeln. Den hade ej direkt träffat någon spänningsförande part, utan endast tangerat densamma, så att ett svagt isoleringsskift försämrats, och vid de stora påfrestningar som förekommit, i samband med kyla, fukt och temperaturväxlingar har överslag inträffat. Genom den uppkomna ljusbågen har trätalet antänts, varefter elden spritt sig upp till skullen."

Från den tidigare undersökningen av spiken kan nämnas, att densamma delvis var förkoppad och delvis hade tydliga spår av smältpärlor av koppar. I närheten av den punkt där spiken blivit krökt fanns en smältpärla av bly och på själva spetsen av spiken fanns en smältpärla av koppar. Detta visar tydligt, att överslag ägt rum mellan spänningsförande ledare och den genom blymanteln jordförbundna spiken. Möjligt är att överslag ägt rum till ytterligare en ledare inom kabeln, vilken legat i närheten av spikens spets. Härpå tyder det förhållandet att spetsen hade smältpärlor av koppar.

Slutligen kan det vara värt att påpeka, hur värdefullt det kan vara med att skilja ladugård från foderskulle medelst betonggolv. I detta fall räddades inte enbart stora värden, betonggolvet möjliggjorde att man någorlunda tryggt kunde föra djuren i säkerhet.

Bertil Alvland.

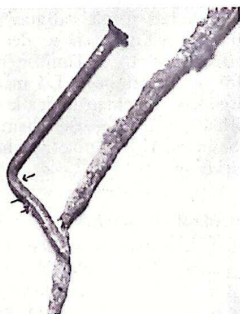

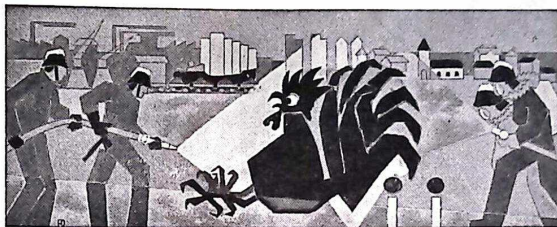
Bild 2. Ena parten till en 10 mm² kopparledning och en 2½ tumms trådspik. Pilarna visa blysmältor på spiken.

Kasserad Brandslang

Vi äro köpare av kasserad brandslang av LINNE, ej gummerad, till högsta dagspriser fritt banvagn leveransorten.

Tel. Tumba 310 30

TUMBA PAPPERSBRUK

Östergötlands Brandkärsförbund

"Östgöte gudskelov".

Ett gammalt uttryck, men ack så levande ännu i våra dagar! Den som kommer från andra bygder, liksom undertecknad, förstår det kanske mer än östgötarna själva. En utsocknes inlägger genast i det citerade uttrycket en egen-skap, som östgötarna, sedan man lärt känna dem närmare, icke alls kan belastas med. Östgöten är ej alls självgod, nedseende på andra eller anseende sig själv som något särskilt märkvärdig. Men han är som de flesta av oss behäftad med en känsla för sin egen bygds betydelse för landets försörjning. Vidare har han en stor förståelse för bygdens historiska värde och dess rikedom på kulturella minnen från svunnen tid.

Det är därför ej något egendomligt eller särskilt, att han anser sig leva i en nejd, som ger honom en viss rätt att känna sig stolt.

I landskapet har ju som alla vet mängden för Sverige betydelsefull plats och person funnits, fötts, lev, verkat eller dött. Exempelvis kan nämnas:

Den gamla offerplatsen Alguvi från hednaden.

Sverkarska ätten.

Folkungaätten.

Alvastra kloster.

Vreta kloster.

Linköpings biskopssäte.

Söderköping, handelsstaden vid Slätbaken.

Heliga Birgitta och Vadstena.

Biskop Brask.

Skalden Atterbom.

Riksdagsman Pettersson i Bjälbo.

Åtskilliga andra riksdagsmän, betydelsefulla landshövdingar och högt uppskattade vetenskapsmän, skalder och gemene man ha sina rötter i Östergötland eller ha verkat inom landskapet.

Man bör därför icke förundra sig över att brandförsvaret och dess utformning inom Östergötland gått i en riktning, som ej allenast tagit sikte på nutidens värden utan även försökt att bevara vad fädren givit i arv. Frivillighetsandan inom brandförsvaret levde sålunda länge kvar i bygden, men östgöten insåg så småningom, att han var tvungen släppa på densamma, för att inte bli efter i utvecklingen.

Brandkärsförbundet har alltid haft ett mycket gott samarbete med länets brandstodsbolag. De av läsarna, som hade tillfälle att närvara vid riksförbundens årsmöten i Linköping 1954, kunna helt säkert vitsorda detta påstående. Det finns väl ingen, som efter den upplevelsen tvivlar på:

*"Så grant står Östergyllen i sommarfager prakt,
och skördarna, de gyllene de bölja.*

*Väl hundra vita kyrktorn på slätten hålla vakt,
längs insjöstrand, som glittervägor skölja.*

*Ej finns en nejd så härlig, så fager, som vår bygd,
där gamla minnen sova i gröna björkars skygd,
vårt barndomsbom, vårt fagra Östergyllen."*

Det är också signifikativt att Östergötland var bland de första landskap, som bildade brandkärsförbund. Förtjänsten härav kan främst tillskrivas kameraren sedermera direktören Per Tollin vid brandstodsbolaget, Hans

Bild 1. Bankebergssortens brandkår framför den gamla, nu uttjänta brandstationen...

eldsjäl fick den i vissa avseenden tröge östgöten att inse brandförsvarets betydelse. Vi här i landskapet komma aldrig att glömma Per Tollin, den vördnadsvärde gode patriarken, med välviljan i blicken, realiteten i sinnet och den praktiska utformaren av idéerna. Hans tankar voro många gånger revolutionerande och i bland visionära. Redan på ett tidigt stadium förfäktade han flygets betydelse inom brandförsvaret. Han fick tyvärr ej själv uppleva hur sannspådd han i själva verket blev, när länsförbundet 1955 prövade helikoptern i brandförsvarets tjänst vid sitt årsmöte i S:t Annas skärgård.

Landskapets beskaffenhet har otvivelaktigt satt sin prägel på brandförsvaret. Östergötland utgör en blandning av skogs- och slättområden, av bördig och karg natur med ty åtföljande fördelning av tät och gleš bebyggelse. Det sträcker sig mellan Östersjön i öster och Vättern i väster, mellan Tylö skog, Finspånga häradsskogar och Kolmården i norr och Holarveden och Småländska höglandet i söder. Befolkningen är tätast ute på slätten i mitten. Brandförsvaret är till följd därav väl utbyggt på slättlandet men svårare att tillgodose i skogsbygderna. Det motsvarar dock överallt vad som skäligen kan fordras, och vart man än kommer är intresset och förståelsen för detsamma glädjande.

Från begynnelsen var antalet kårer ringa. Så småningom växte dock detsamma. Det andra världskriget medförde en snabb utveckling och någon tillbakagång har icke förmärkts sedan fredsslutet. F. n. är landskapet det fjärde i ordningen i fråga om till Riksförbundet anslutna kårer. Förbundet har tvenne konsulenter till

sitt förfogande och har haft det ända sedan 1942, vilket otvivelaktigt utgör ett indicium på hur värdefullt östgötarna själva anser brandförsvaret vara och att dess utveckling inom länet icke får tillbakastötas.

Såsom en bland de första inom landet har länsförbundet insett betydelsen av motorsprutkontroll och upptagit densamma på sitt program. Första tiden utfördes arbetet helt på förbundets bekostnad, men numera med bidrag från Riksförbundet. Motorsprutkontrollen har av de anslutna kårerna och kommunerna ansetts som mycket värdefull och de kostnader, som måst uttagas av kommunerna, ha utan vidare erlagts och dessutom med glädje. Ett typiskt exempel på östgötens förståelse för sitt eget bästa.

Länsförbundet har städse lagt sig vinn om att tillgodose brandförsvarets behov av utbildning. Nästan varje år förekommer centralt eller distriktsvis anordnade kurser för brandsynförrättare, diskussionsaftnar för brandbefälet o. d. Det senaste inslaget i utbildningsverksamheten är lokalt anordnade motorsprutskötkurser, vilka startades innevarande år. De omfatta endast en dag men i stället får elevantalet högst uppgå till 12 deltagare. En förbättring av motorsprutornas skötsel förväntas bli följden av dessa kurser.

Liksom annorstädes har utvecklingen gått snabbt, såväl i fråga om förbättringen av materiell, fordon och personlig utrustning som i fråga om bättre vattenförsörjningsmöjligheter

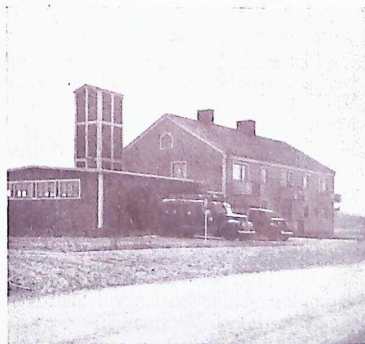

Bild 2. ...och den nya brand- och polisstationen i Vikingstad.

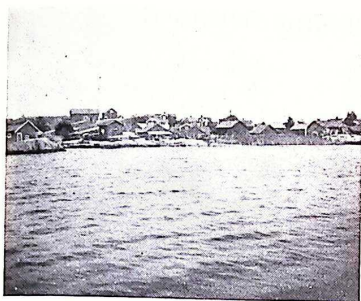

Bild 3. Harstena i den vackra Gryt-skärgården är kulturhistoriskt värdefull men brandfarlig...

och modernare brandstationer. Trots konsulenternas varning har dock många kommuner vid anskaffande av ny bil tagit till för stor och tung. Bilen blir därvid ibland icke avpassad efter kommunens vägförhållanden. Ekonomin spelar väl här en viss roll, emedan två mindre vagnar kostar mer än en. Vattenförsörjningen har på senaste tiden i mycket hög grad tillgodosetts. Såväl underjordiska betonggjutna dammar som öppna vattenrika branddammar har mångenstädes utförts och håller alltjämt på att

utformas eller utföras. Brandstationer ha byggts och flera planeras.

I och med automatiseringen av telefonnätet på landsbygden uppstår stora problem beträffande alarmeringen. Yrkesbrandkårerna ha full förståelse för dessa problem. Till följd härav har såväl Linköping som Norrköping åtagit sig att fungera såsom fjärralarmeringscentraler för delar av omkringliggande landsbygd, och Mjölby och Motala underhandla om överenskomelser i samma riktning.

Det är därför rätt naturligt att länets olika beslutande myndigheter väl förstå varandras svårigheter och försöka hjälpa varandra. Sådant sker över allt i vårt avlånga land mer eller mindre frivilligt. Här i Östergötland sker det utan tvekan som en naturlig följd av innebyggarnas sammanhållning och hjälpsamhet i alla situationer.

Brandkårsförbundet liksom dess konsulenter ha alltid strävat efter att samarbeta med andra brandkårsförbund, med Riksförbundet och med enskilda inom landet, när dessa vilja förstå och beakta de lokala förhållandenas avgörande betydelse i sammanhanget. Hittills har detta icke mött några svårigheter. Må vi hoppas att så sker även i fortsättningen.

A. Leijonhufvud.

ÖNSKAS KÖPA

Begagnad motorbrandspruta, helst luftkyld, 3—500 l/min. lämplig för bevattningsändamål önskas köpa.

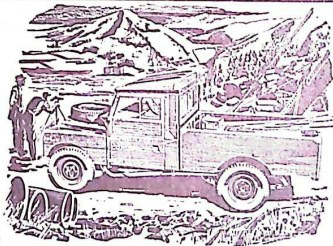
Svar med prisuppgift.

ROB. NILSSONS
Handelsträdgård
Mullhyttemo

— en framkomlig väg
för oframkomliga vägar

**LAND-
ROVER**

Land-Rover är symbolen för ett framåtskridande som inte känner några hinder. Land-Rover tar sig fram överallt, är säker som transportmedel och lätt att specialutrusta för alla tänkbara ändamål. 4-hjuledriften ger ökad dragkraft, ökat väggrepp och ökad kraft att övervinna motstånd.

Vi eller våra återförsäljare
ger Er gärna alla data!

WIKLUNDS

STOCKHOLM 12

TELEFON 67 93 40

Oljeeldsläckning

Vid Göteborgs Brandkår har sedan tre år tillbaka varje höst bedrivits övningar med släckning av oljebränder. Övningarna, som förlagts till ett fält vid utkanten av staden, har tidigare tillgått så, att man i tre olika gravar (100, 50 och 16 m²) eldat olika sorts oljor och prövat olika släckningsmetoder, såsom vattenstrålar, vattendimma, pulverdimma och skum.

Det har visat sig, att fotogen och eldningsolja ganska bra släckas med vattenstrålar eller vattendimma, medan de lätta oljorna (bensin och bergolja) endast kunnat släckas med skum. Man har dock i vissa fall med starka vattenstrålar lyckats blåsa ur en bensinbrand. Detta är möjligt, därför att ingen plåt eller annan metall blivit uppvärmd, och kunnat återantända oljan. Man kan därför knappast jämföra eld i en tank eller tankvagn med den eld man anlägger i en grävd grav, då man i dessa gravar släcker under bästa tänkbara förhållanden utan att risk finnes för återantändning. Önskvärt vore att kunna arrangera en eldsvåda i en större oljetank, men detta låter sig knappast göras utan stora kostnader. Ett försök till något liknande har vi emellertid gjort på ett enkelt och billigt sätt enligt följande.

Svartplåt av 1 mm tjocklek och med ytan 1×2 meter delades på längden i tre delar, så att man av varje plåt fick 6 meter plåtar c:a 30 cm breda. Dessa plåtar falsades ihop till den längd, som man önskade ha på omkretsen av en tank och drevs sedan ned cirkelrunt i jorden. Man fick då liksom toppen av en rund tank. Både utanför och innanför tätades plåten nedtill med lera. I denna "tanktopp" tappades bergolja och man fick efter påtändning en ganska naturlig tankbrand. Det visade sig också, att det var betydligt svårare att släcka en sådan brand än en liknande i en vanlig jordgrav. Att blåsa ut elden med stora vattenmängder i form av dimma eller sluten stråle gick icke, endast med skum kunde elden släckas. Om mera tungflytande oljor påtändes var förhållandet detsamma; visserligen kunde man släcka

Bild 1.

med dimma, men återantändningen genom den upphettade plåten förhindrade avsevärt släckningen. Även hindret vid plåtkanten försvårade släckningen med vatten.

De oerhörda risker, som föreligger om t. ex. en tankvagn skulle kollidera, stjälpas och fatta eld, föranledde att även ett släckningsförsök avseende brand i tankvagn utfördes. En skrotfärdig lastbil inköptes och av en oljefirma erhöles 8 kraftiga oljefat. I dessa fat högg man ur bottarna utom den ena i två fat. Sedan svetsades dessa ihop fyra och fyra, och man fick alltså två tankar, som tillsammans rymde c:a 2 m³. Tankarna fylldes med bergolja. Bilen, som förut ställts på lut, rycktes omkull med en lina från en jeep och antändes (bild 1). Oljan rann ut på ganska stor yta, en kraftig eld uppstod, där strålningshettan var mycket besvärande (bild 2). Man försökte först att släcka med vattendimma, vilket emellertid icke lyckades. Först sedan skum tillgripits kunde elden släckas.

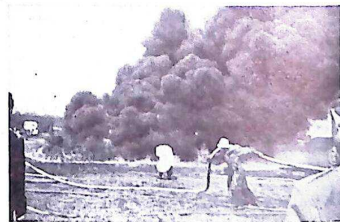

Bild 2.

Brandslang och plaströr i England

Brandkapten Bjarne Styrländer har som Riksförbundets stipendiat under föregående år studerat tillverkning, provning och förvaring av brandslang i England. Vi återge här nedan den avgivna studieberättelsen.

I maj månad 1955 erhöj jag Riksförbundets stipendium för att i England studera dels tillverkning och provning av slang samt dess förvaring, dels ock tillverkning och provning av rör av polyeten. Med anledning därav får jag anföra följande:

Resan och ovannämnda studier ägde rum under september månad 1955. Vistelsen hade ursprungligen planerats till 4 dagar men utsträcktes till 7 dagar. I London besökte jag London Fire Bridade, Angus House samt Tube Extrusions limited. Dessutom gjorde jag en resa till en slangfabrik i Bentharn nära Lancaster.

I London och för övrigt i hela England använder brandväsendet uteslutande invändigt belagd slang. Hittills förekommer därvidlag endast gummring såsom invändig beläggning. Försök äger visserligen rum med slang, som har invändig beläggning med

plastmaterial, vilka försök dock ännu ej får betraktas såsom helt slutförda. I detta sammanhang vill jag nämna att det engelska brandväsendet — i likhet med vad som nu görs i Sverige — på försök arbetar med kopplingar av lättmetall. Kopplingskonstruktionen är dock fortfarande densamma, den s. k. "instantaneous-kopplingen".

Vid slangfabriken i Bentharn följde jag under 2 dagar tillverkningsprocesserna för slang, särskilt den typ, som i väven har nylon och bomull och är försedd med invändig, tunn gummibeläggning. Den sistnämnda införes i slangfodralet medelst vulkning med ångpress. Dessförinnan har den provats för ett tryck av c:a 1 kg/cm². Den rutinmässiga provningen av den färdiga slangen tillgick så att man utsatte den för ett tryck av 150—200 pund tum² under c:a 10 minuter. Tryck till sprängning utfördes även kontinuerligt. Dessutom provades nötning på slangen genom att man filade på slangfodralet. T. ex. utfördes 50 drag med filen och därefter ytterligare 50. Därefter skedde tryckprovning och ytterligare filning till dess det invändiga gummifodret låg bart, varefter slutlig tryckprovning skedde. Man ville genom dessa mo-

Vid dessa släckningsförsök har det visat sig, att vattendimma och skum gott kompletterat varandra vid förnuftig användning. Vattnet är nödvändigt för kylning och för att om möjligt driva elden i önskvärd riktning eller hindra den att fortsätta åt ej önskvärt håll. Skumsläckning är nödvändigt för att ge elden dödsstöten. Detta gäller särskilt bensin och bergolja.

De tunga oljorna kan ofta släckas bättre med vattendimma än med skum. Detta visade sig vid en eldsvåda i en panncentral, där en brännoljetank, som var placerad ovanför pannorna, sprungit läck och den uttrinnande oljan antändes. Här gjorde skum ingen nytta men däremot släcktes elden snabbt med vattendimma.

Att angripa en större oljebrand utan speciella skyddsdräkter är otänkbart på grund av strålningsvärmern. Vid här nämnda släck-

ningsövningar provades ett par olika fabrikat av skyddsdräkter, som båda visade sig gott skydd mot hettan, även om man gick alledes in på elden. Man får icke bortse ifrån, att luften i dräkten förtunnas och att risk föreligger att syrebrist uppstår. Bäraren av skyddsdräkt bör därför också vara försedd med syrgasapparat. Skyddsdräkterna är nog icke ännu fullt tillfredsställande vad gäller hållbarheten, men vi hoppas att denna sak blir tillfredsställande med tiden.

Till sist må framhållas, att den oerhörda ökningen, som oljeförbrukningen tagit i vårt land efter kriget, medfört, att man kan räkna med, att svåra oljebränder kan uppstå var som helst och detta särskilt vid oljetransporterna. Oljebrandsläckning bör därför bland eldsläckarna ägnas det största intresse och anskaffning av materiel för att bekämpa oljebränder bör icke försummas.

Ivar Tollén.

ment visa, att, även om slangen nötes till den grad, att man kommer beläggningen ganska nära, den ändå stoppar för åtminstone brandposttryck.

Rörande förvaring av slang, speciellt långtidsförvaring, har jag ej annat att notera, än att HOME OFFICE för sin del använder systemet med slangen enkelrullad i påse av polyeten. I påsen finnes indikator, som ger utslag för fuktighet. Någon uppfattning om kvantiteter, som inköpts, fick jag ej, men det uppgavs att staten för civilförsvärsändamål uppköpt mycket stora mängder slang, som förvaras på olika depåer inom landet.

Slangstudierna voro för sin del intressanta men gav inga direkta nyheter. Jag kanske även borde nämna ytterligare att vidhäftningsförmågan mellan fodret och slangen även provades. För en del år sedan visade det sig att fodret lossnade från väven när slangen förvarats i torra lokaler. Nu är emellertid så ej fallet då man uppnått förbättringar, som medfört att vidhäftningsförmågan är god.

De tidigare nämnda plaströren tillverkades av en londonfirma. Jag gjorde besök på dess fabrik och följde extrusionsprocesserna vid rörens tillkomst. Först några data om rören. De rör som användes för brandväsendets del ha en längd av 16 fot och en diameter av $6 \frac{1}{2}$ tum och väger pr längd c:a 23 kg. Väggtjockleken är $\frac{3}{8}$ tum. Varje längd är i ändan försedd med en muff. Vid ihopkoppling av två längder anbringas ett överslag av lättmetall på de bägge muffarna vid rörändorna. Detta betyder bl. a. att varje

man måste medföra sådana lösa kopplingsanordningar. Avvinkligningsförmågan är god. Tryckhållfastheten för $6 \frac{1}{2}$ tum är emellertid blott c:a 9 kg/cm². För jämförelse med de stålrör, som civilförsvaret inköpt för liknande ändamål, kan nämnas deras data. Varje rörlängd är 6 meter, diametern 4 tum och varje rörlängd väger incl. kopplingar c:a 33 kg. Avvinkling kan ske upp till 20° vid ett tryck av minst 14 kg/cm².

Utläggning av rören demonstrerades och tillgick på ungefär samma sätt som vid utläggningen av stålrör inom svenska civilförsvaret. Det förekom att en man medfört två st. rörlängder samtidigt fastän med svårighet. Vid hopskarvningen av två rörlängder förekom ibland longörer.

Ytterligare är att nämna, att plaströren användes även för fredsändamål i England. Sålunda finnes inom de olika släckningsdistrikten upplagda sådana rör, som vid katastrofer eller hotande tillbud kan disponeras för framförande av vatten långa sträckor. Vid samtal med en brandofficer från West Riding (Lancashire) uttalade denne sin belåtenhet med rören. Vanligtvis äro de upplagda utomhus under regnskydd eller inomhus.

Som min uppfattning får jag emellertid beträffande plaströren framhålla, att dessa i jämförelse med stålrören icke äro de senare överlägsna. T. ex. tror jag att de senare bättre motsvarar de tryckhållfasthetskrav, som uppsatts och äro ändå oömmare än plaströren, t. ex. under köldförhållanden.

Mössmärken - Gradbeteckningar Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Arbetargatan 33 A

STOCKHOLM

Tel. 54 20 03 - 54 20 04 - 54 20 05

Knappar
Möss- och
Medlemsmärken

för Svenska Brandkärernas Riksförbund
enligt ovanstående avbildningar

C. C. SPORRONG & Co.

Kungsgatan 17

Stockholm 7

Tel. 225660

Brandchef

Befattningen som heltidsanställd brandchef i Amåls stads borgarbrandkår kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas snarast eller efter överenskommelse.

Befattningen är placerad i lönegrad 21, varjämta årligt beklädnadsbidrag utgår med kr. 525: — samt betalar staden pensionsavgifter.

Befattningshavaren är skyldig att ställa sig till efter rättelse för staden gällande tjänste-, avlönings- och pensionsreglemente ävensom de föreskrifter i övrigt, som äro eller kunna bli fastställda.

Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg och de handlingar, som sökanden önskar åberopa, skall vara brandstyrelsen tillhanda senast den 1 juli 1956.

Närmare upplysningar om befattningen lämnas av brandstyrelsens ordf. Sven Blomgren, tel. 127 02.

Brandstyrelsen.

Befattning som

vice Brandchef

vid Skellefteå stads brandkår kungöres härmed till ansökan ledig.

Kompetensfordran: brandchefskurs kat. I. Befattningen är placerad i lönegrad 21. Beklädnadsersättning utgår med 525: — kr/år. Kallortstillägg enligt kallortsgrupp II. Samtliga pensionsavgifter erläggas av staden.

Befattningshavare är skyldig bebo tjänstebostad om 114 m², samt skall ställa sig till efter rättelse gällande tjänste-, avlönings- och pensionsbestämmelser med de ändringar däri, som kunna komma att beslutas.

Ansökan, ställd till Skellefteå stads brandstyrelse, skall senast den 1 juli vara ingiven till brandchefen i Skellefteå.

Skellefteå den 9 maj 1956.

Skellefteå Stads Brandstyrelse.

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljestyling och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks AB, Långebro
LÅNGBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

Skorstensfejarkurs i Norrbotten

Den höga brandfrekvensen i Norrbotten är ett faktum. Att soteldarna med därav följande skorstensskador dominerar och att skorstenfejarna i landskommunerna saknar erforderlig yrkesutbildning är också ett faktum. Flertalet av de skorstenfejare kommunerna godkämt uppfyller ej fordringarna för inträde i brandskolans gesällkurser och regionala kurser — någonting i likhet med brandchefskurs kat. III — får brandskolan ej anordna. Det strider mot skolans stadga.

Då länets fåtaliga yrkesutbildade skorstenfejaremästare ej kan få erforderlig personal inom sina distrikt, kan givetvis ej heller landskommunerna inom överskådlig tid få sitt behov av yrkeskunnigt folk fyllt. Detta ohållbara läge föranledde länsstyrelsen och brandkårsförbundet i Norrbottens län att i oktober 1954 inbjuda representanter för försäkringsgivarna, byggnadsväsendet, brandförsvaret, yrkeskolorna och fastighetsägareföreningarna till en brandskyddskonferens, där förebyggande brandskyddsfrågor livligt diskuterades.

Ett av resultaten från denna konferens blev en fältundersökning, verkställd vid en rundresa i länet med deltagare från länsstyrelsen, brandkårsförbundet, svenska brandskyddsföreningen, skorstenfejaremästarnas riksförbund och länets elförening.

Under denna resa konstaterades bl. a. att sotning ej verkställdes vare sig fackmässigt eller författningsenligt.

Något måste göras och det fort, men när, var och hur?

Den i nämnda resa deltagande representanten för skorstenfejarmästarnas riksförbund lovade kontakta sin styrelse och söka utverka sitt förbunds medverkan. Resultatet blev, att brandkårsförbundet tog initiativet till en 14-dagarskurs för landskommunernas skorstenfejare, till vilken skorstenfejaremästarnas riksförbund åtog sig att upprätta program och anskaffa lärare.

Kallelse gick ut till 23 landskommuner, — det finnes 24, men en kommun, Gällivare, har yrkesutbildad mästare — med uppma-

ning att bekosta rese- och traktamentsersättning för en skorstenfejare från varje kommun. 15 kommuner hörsammade kallelserna och kursen hölls på Framnäs folkhögskola vid Piteå den 28/11—10/12 1955 med 17 deltagare. Kursprogrammet omfattade yrkeslagstiftning 19 tim., yrkesbokföreläsning 11 tim., yrkesteknik 17 tim., eldningsteknik 10 tim., förebyggande brandskydd 16 tim. och allmänt brandskydd 8 tim.

Efter den skriftliga tentamen i de fem förstnämnda ämnena utfärdades betyg, varvid elevernas kunskaper och färdigheter bedömdes med samma siffervitsord som tillämpas vid brandskolan.

Genom skorstenfejaremästarnas riksförbund beredas eleverna sedermera tillfälle till praktisk tillämpning av inhämtade kunskaper hos någon av dess medlemmar. Kan de sedan genom jämkningar i brandskolans stadga eller på annat sätt komma med i en gesällkurs, finnes all anledning hoppas på att de bli väl kvalificerade för sin ansvarsfulla uppgift i resp. hemkommun.

Även om kursdeltagarna bara fått lära sig så mycket så de kommit underfund med hur litet de kan, är de säkerligen redan nu bättre skickade att sköta sitt arbete på ett helt annat sätt än förut.

Länets brandkårsförbund har all anledning uttala sin tacksamhet till skorstenfejaremästarnas riksförbund för värdefull hjälp — utan dess medverkan hade denna kurs ej kommit till stånd.

Eskil Jansson.

Önskas köpa

Utrangerad brandbil lämplig som lekbil på badplage.

Nynäshamns stads byggnadskontor, stadsingenjören, tel. 0752/121 10.

Inkomstbortfall vid brandsläckning

Skall försäkringsgivare betala timersättning åt i släckningsarbete deltagande privatpersoner, och åt annat företag för det produktionsavbrott, som härigenom åsamkas detta? Försäkringsbolagens släckningskostnadsnämnd har ställt inför ett dylikt ärende, som vi återge med utelämnande av berörda företags namn.

Vid brand i N:s Snickerifabrik den 8 september 1955 hjälpte en del personal från det närbelägna D:s Aktiebolag till med brandsläckningen. Aktiebolaget tillställde härefter N:s brandförsäkringsgivare en räkning, upptagande bl. a. dels timersättning för 14 man i 2 timmar à 4 kr., dels ock förlust för produktionsavbrott under den tid personalen hjälpte till med brandsläckning med 157 kr. Sedan brandförsäkringsgivaren med anledning härav meddelat, att den berörda ersättningen enligt släckningskostnadsöverenskommelsen icke kunde lämnas, hänsköt D:s Aktiebolag ärendet till länets Företagareförening. Denna begärde hos försäkringsgivaren en utförlig förklaring, huruvida verkligen någon skyldighet förelagat för industriaktiebolaget att utan ersättning stoppa den egna driften för att hjälpa till med brandsläckning vid den andra fabriken. Släckningskostnadsnämnden har med anledning härav och efter att ha inhämtat riksbrandinspektörens uppfattning i saken tillställt företagsföreningen en skrivelse av följande lydelse:

”Släckningskostnadsnämnden har efter behandling av ifrågavarande ärende, i vilken behandling även deltagit en representant för Statens Brandinspektion, enhälligt beslutat avstyrka ersättning för förlust genom produktionsavbrott till följd av personals deltagande i brandsläckning. Såsom skäl härför må anföras, att enligt gällande brandlagstiftning varje medborgare mellan 16 och 65 år är skyldig att på anmodan av brandbefälhavare biträda vid eldsläckning. Det är här fråga om en allmän medborgerlig plikt, för vilken någon ersättning icke förutsättes eller lämnas. Enligt nämndens mening bör frivilligt deltagande i släckningsarbete (alltså utan anmodan av brandbefälhavare) behandlas på samma sätt som den lagstadgade. Nämnden inser visserligen till fullo att detta kan anses obilligt ur den hjälpandes synpunkt — särskilt om insatsen bevisligen varit av betydelse — men måste av principiella skäl vidhålla sin uppfattning bl. a. därför att ett frivilligt släckningsdeltagande, om ersättning därför skulle lämnas, kunde komma att få en okontrollerbar omfattning. Att låta ersättningsfrågan bli beroende av en prövning av insatsens värde i varje särskilt fall vore ur den synpunkten i och för sig mera tilltalande men skulle medföra bedömnings- och graderingssvårigheter av

sådan art, att nämnden icke finner sig kunna förorda en sådan lösning. Givetvis står det den hjälpande fritt att rikta ersättningsanspråk mot ägaren av den brunna egendomen, vilka anspråk i så fall får prövas efter allmänna juridiska grunder.

Nämnden vill framhålla, att dess ställningstagande till förevarande problem överensstämmer med den ståndpunkt som Statens Brandinspektion intagit när det gäller ersättning av statsmedel för deltagande i skogsbrandsläckning. Inspektionen har beträffande sådana fall som sin uppfattning uttalat, att ersättning för produktionsavbrott icke bör utgå av statsmedel med hänsyn till den prejudicerande betydelse ett bifall till en sådan framställning skulle få.”

Torsten Mohlins Stipendiefond

Influtna bidrag den 22/4—16/5 1956.

Ahlneck, Magnus, Eslöv,
Avergård, Arne, Mariestad,
Erlandsson, Ragnar, Ängelholm,
Eriksson, Olov, Saltsjö-Duvnäs,
AB Henrikssons Brandredskap, Stockholm,
Lönsboda Friv. Brandkår, Lönsboda,
Lackell, Nils, Nacka,
Löderups Friv. Brandkår, Löderup,
Månsson, Tage, Ängelholm,
Nordström, Eric, Stockholm,
Strömberg, Carl, Ellös,
Svenska Brandredskapsföreningen, Stockholm,
Brandkärens Kamratförening, Väderstad,
Widell, K. A., Kvissleby,
Örth, C., Sollentuna.

Stipendiefonden

låg Torsten Mohlin varmt och hjärtat. Hedra hans minne genom att insätta ett bidrag på

Postgiro 55 01 96

Rektor Swen Hultqvist, Fondmedel,
Sturegatan 29,
Stockholm Ö.

Dödsrisker genom elektrisk ström

Följande utdrag ur en broschyr av *brandrådet H. Speil "Gefahren der Elektrizität"* torde utanför de elektriska fackmännens krets kanske icke vara så allmänt bekanta och därför kunna vara av intresse.

Strömstyrkan mäts som bekant i ampère, d. v. s. spänningen dividerad med motståndet, och det elektriska motståndet är mycket varierande hos olika personer och under olika förhållanden. Fuktig hud har mycket lågt motstånd, muskler och organ ännu lägre. Kraftiga, muskulösa personer är därför som regel särskilt känsliga.

Redan en så svag strömstyrka som 45 tusendels ampère kan, om det vill sig illa, leda till döden, varför det är helt naturligt att den vanliga spänningen om 110 eller 220 volt kan vara livsfarlig. Detta gäller naturligtvis i ännu högre grad om högspänningsledningarna på tio- och hundratusentals volt. Varningsskyltarna på dessa varnar också för att gå nära en nedfallen ledning, men just denna varning kunde nog behöva förtydligas. Med "nära" förstår man gärna ett avstånd av någon meter.

En på marken eller i ett träd nedfallen högspänningsledning kan emellertid göra marken spänningsförande inom en mycket större omkrets, särskilt om marken är fuktig. Beroende på spänningens höjd kan riskzonen ha ända till 30 meters radie och från ett sådant avstånd kan det vara svårt att läsa en varningsskylt.

Markspänningen avtar mot periferien i sådan takt, att man t. ex. vid en ledningsspänning på 15.000 volt inom ett område med c:a 15 meters radie vid varje steg kan få en livsfarlig spänningsdifferens från den ena foten till den andra. Inom sex meters radie är sålunda denna spänningsdifferens inte mindre än 900 volt. Gummistövlar är naturligtvis ett gott skydd, men vanliga gummisulor inte alltid hundraprocentigt pålitliga.

Strömmen orsakar som bekant en krampaktig sammandragning av musklerna, som kan göra att man vid beröring av en strömförande ledning icke kan släppa denna, så länge strömmen är på. Dess farligaste inverkan är på hjärtmuskeln. Ett rätt egendomligt förhållande är,

att relativt lågspänd ström orsakar s. k. hjärtflimmer, som leder till att hjärtat stannar, och hjärtverksamheten kommer därefter icke åter igång av sig själv. Högspänd ström orsakar icke detta flimmer, men väl att hjärtat stannar. Kan strömmen snabbt avstängas, börjar det emellertid som regel åter att fungera. Hjärnan tål emellertid endast en mycket kortvarig avstängning av blodcirkulationen.

För att få både hjärt- och andningsverksamhet åter igång rekommenderar Speil samtidig andnings- och hjärtmassage, den sistnämnda genom att var tredje sekund trycka med flata handen mot hjärttrakten på den förolyckade.

Brännskadorna blir helt naturligt som regel svårare av högspänd än av lågspänd ström.

B. Orre.

Brandmästare

En befattning som brandmästare vid Örebro stads brandkår kungöres härmed till ansökan ledig.

Kompetensfordringar enligt § 7 mom. 1 i brandstadgan eller motsvarande.

För att kunna antagas till befattningen skall sökande ha kunskaper om och erfarenhet av inom brandförsvaret förekommande signalanordningar.

Befattningen är placerad i lönegrad 19 med en begynnelselön av kr. 12.276:— och en slutlön av kr. 14.424:—. Beklädnadsersättning utgår enligt central överenskommelse. Samtliga pensionsavgifter erläggas av staden. Befattningshavare är, därest tjänstebostad anvisas, skyldig bebo densamma. Befattningen tillsättes med en uppsägningstid av tre månader och har den blivande befattningshavaren att ställa sig till efterträttelse bestämmelserna i stadens tjänste- och pensionsreglementen. Sökande, som för löneklassuppflyttning vill räkna sig tillgododigare, likvärdig sysselsättning, skall i ansökan ange detta.

Sökande skall efter anfordran kunna förete nöjaktigt läkarintyg enligt fastställt formulär.

Till Örebro Stads Drätselkammare ställd ansökan skall senast den 1/8 1956 vara ingiven till brandchefen i Örebro.

Örebro den 2 juni 1956.

Örebro Stads Drätselkammare.

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1949

5. (Dnr 140/1949 Inr.-dep.)

Ang. brandordning.

Vid sammanträde den 26/8 1946 beslöt *kommunalfullmäktige i Osby köping* antaga brandordning för köpingen. I 5 § i brandordningen stadgades bl. a., att borgarbrandkåren skulle bestå av minst 20 man, varav minst 4 förmän. Beslutet underställdes länsstyrelsens i Kristianstads län prövning. I avgivet yttrande anförde *riksbrandinspektören*, att brandstyrkan borde bestå av minst 28 man, varav 5 förmän, eller om 1 brandmästare heltidsanställdes 25 man, varav 4 förmän. Sedan länsstyrelsen med överlämnande av riksbrandinspektörens yttrande hos kommunalfullmäktige hemställt, att ärendet måtte upptagas till förnyad prövning, beslöt kommunalfullmäktige vid sammanträde den 13/12 1948 vidhålla sitt beslut om brandstyrkans storlek. *Länsstyrelsen*, resolution den 3/2 1949: Länsstyrelsen finner med hänsyn till den av kommunalfullmäktige beslutade avfattningen av 5 § i förslaget icke skäl fastställa underutställda beslutet. Länsstyrelsen ålägger kommunalfullmäktige att inom 2 mån. från det detta beslut vunnit laga kraft till länsstyrelsen inkomma med nytt förslag till brandordning. *Regeringsrätten* hemställde, att Kungl. Maj:t ej måtte finna skäl att göra ändring i länsstyrelsens resolution. — Vid målets föredragning inför *Kungl. Maj:t i statsrådet* den 30/6 1949 beslöt i enlighet med *regjeringsrättens* hemställan.

6. (Dnr 148/1949 Inr.-dep.)

Ang. klander av ett av direktionen för Tuns brandförsvarsförbund meddelat beslut.

Genom resolution den 25/1 1946 förordnade *länsstyrelsen i Skaraborgs län*, att Tuns, Karaby och Friels socknar skulle för brandförsvarets gemensamma ordnande bilda kommunalförbund, benämnt Tuns brandförsvarsförbund, varjämte länsstyrelsen fastställde förbundsordning, vari stadgades bl. a., att förbundets angelägenheter handhavas av en direktion, som tillika utgör brandstyrelse för förbundet. Sedan direktionen den 16/2 1946 och den 26/7 1948 beslutat antaga brandordning för förbundet, fastställde länsstyrelsen densamma genom resolution den 12/8 1948. I § 51 i brandordningen stadgas följande: "Gör brandchefen, vice brandchefen eller avlönad medlem av brandstyrkan sig skyldig till förseelse i tjänsten, må brandstyrelsen tilldela honom varning eller i svårare fall, avskeda honom". Vid sammanträde den 26/3 1946 valde brandstyrelsen *S. Larsson* till brandmästare för Friels kommun för tiden 1/4 1946—31/12 1949. Direktionen beslöt sedermera den 19/9 1947 *dels* uppdraga åt vice brandchefen i Friel att anskaffa ny brandmästare för Friels kommun fr. o. m. år 1948, *dels ock* att, enär brandmästaren i augusti 1947 egenmäktigt använt brandmaterielen jämte drivmedel för enskild räkning, 50 kr. skulle innehållas av honom för år 1947 tillkommande arvode. Sedan Larsson i en till direktionen inkommen skrift förklarar sig bestrida riktigheten av de mot honom

framförda beskyllningarna, beslöt direktionen vid sammanträde den 26/7 1948 — efter antecknande att Larsson entledigats sedan brandchefen framfört anmärkning mot hans sätt att handhava brandmaterielen — under återopande av § 51 i brandordningen vidhålla entledigandet. *Länsstyrelsen*, där Larsson anförde besvär under yrkande att, enär de mot honom framförda anmärkningarna voro ogrundade, beslutet om hans entledigande måtte undanröjas, utslag den 28/2 1949, prövade, enär vad mot Larsson förekommit icke kunde anses vara av så allvarlig beskaffenhet, att direktionen ägt att utan föregående varning avskeda Larsson från hans befattning som brandmästare, skäligt upphäva direktionens klandrade beslut. *Regeringsrätten*: Enär brandordningen icke var fastställd vid tiden för direktionens klandrade beslut och än mindre då Larsson skulle hava företagit de honom i målet till last lagda åtgärderna, och direktionen följaktligen icke ägt att med tillämpning av bestämmelse i brandordningen tilldela Larsson disciplinär bestraffning, lämnar *regjeringsrätten* besvären utan avseende.

7. (Dnr 154/1949 Inr.-dep.)

Ang. föreläggande att vidtaga vissa brandskyddsåtgärder.

Länsstyrelsen i Uppsala län, sedan *länsbrandinspektören* i Uppsala län i rapport angående en den 25/5 1948 verkställd besiktning av Bälinge sockens ålderdomshem föreslagit vissa åtgärder till skydd mot brandfara å hemmet, resolution den 5/3 1949, föreskrev, såvitt nu vore i fråga, *dels* att från de 2 rummen mot norr å ålderdomshemmets 2:a våning skulle anordnas gemensam utgång mot norr med lämplig förbindelse till marken, *dels ock* att Socialstyrelsens "Föreskrifter och råd rörande brandskyddet vid vissa hem och anstalter tillhörande socialvården" (Råd och anvisningar nr 50/1948) skulle lända till efterrättelse. *Regeringsrätten* — på besvär av *fattigvårdsstyrelsen i Bälinge socken* —: ej ändring i länsstyrelsens resolution i vad den överklagats.

Stig G. Holmberg.

Bemärkelsedagar

40 år.

6/7 Erlandsson, R., brandchef, Ängelholm.
15/7 Forsell, B. A., v. brandchef, Borlänge.

R. J. Pannier 75 år.

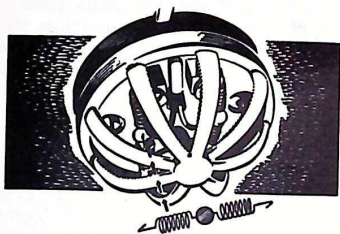
F. d. brandchefen i Söderhamn och mångårig
brandkonsulent i Gävleborgs län, hedersmannen
R. J. Pannier fyller den 16 juli 75 år.

Vi lyckönska!

Teknisk Triumf

*vår termokontakt
för automatiskt brandalarm
är oöverträffad!*

**SENSATIONELLT
SNABBUTLÖSANDE**

**UTBYTBAR
ALARMKROPP GER
STÄNDIG BRANDBEREDSKAP**

**AUTOMATISKT
BRANDALARM A-B.**

10 års erfarenhet

FABRIK- och HUVUDKONTOR

MALMKÖPING

Tel. Växel 338

STOCKHOLM

Brävallagatan 8

Tel. 32 08 88

GÖTEBORG

Tel. 19 15 55

Förtjänstfulla släckningsinsatser

För förtjänstfulla släckningsinsatser har nedanstående brandkårer tilldelats brandbolagens eldsläckningsplakett.

Eldsläckningsplaketter till Berga borgarbrandkår och Smålands Yllefabriks industribrandkår.

Kl. 1.25 den 13/5 1955 alarmerades Berga borgarbrandkår och Smålands Yllefabriks industribrandkår enär eld uppstått i en Smålands Yllefabrik tillhörig såg.

De båda brandkärerna kommo till brandplatsen ungefär samtidigt. Vid brandkärernas ankomst befanns sågen i full brand. Den blev härigenom totalskadad med undantag av vissa delar av brädväggarna samt taket, som bestod av plåt. Vid brandtillfället rädde måttlig sydlig vind. Även om brädgården sålunda icke låg i vindriktningen, förelåg dock synnerligen stor risk att branden skulle spridas dit särskilt med hänsyn till att avståndet från sågen till två brädstaplar endast var 1 meter.

Att elden kunde begränsas till sågen berodde i hög grad på att Berga brandkår hade så stora materiella resurser — 2 brandbilar med frontpumpar och en motorspruta — vilket gjorde att denna brandkår kunde sätta in 6 st. grova strålar och industribrandkåren 2 st. strålar. Genom den snabba och kraftiga insats, som de båda brandkärerna gjorde, kunde brädgården med ett 50-tal brädstaplar räddas. Vissa staplar, som lågo på ett avstånd från sågen av 4 meter, voro 7—8 meter höga. Värdet av virket i brädgården beräknas uppgå till 200.000: — kr.

Genom den snabba och kraftiga insats, som de båda brandkärerna presterade, har de gjort sig synnerligen väl förtjänta av eldsläckningsplaketter. Smålands Yllefabriks industribrandkår har tidigare tilldelats eldsläckningsplakett.

Eldsläckningsplakett till Mora brandkår.

Brand utbröt den 14 december 1954 i Mora-Noret i typiskt gammaldags dalakvarter med sammanbyggt träbebyggelse i upp till tre våningar. Brandkåren alarmerades klockan 02.40. Väderlek + 2° C och vindstilla. Samtliga vattentag — inga brandposter funnos inom området — voro tillfrusna. Efter c:a 15 minuter

Statens Brandinspektion

Provisoriska anvisningar för vård av motorsprutor.

Kungl. civilförsvarsstyrelsen har i april 1956 fastställt provisoriska anvisningar för förvaring och vård av motorsprutor. I företalet framhålls, att det här berörda ämnet senare avses ingå som särskilt avsnitt i kommande anvisningar för civilförsvarets brandtjänst.

Vidare framhålls bl. a. följande: "Civilförsvarsstyrelsen erinrar om att de av styrelsen upphandlade och till de olika civilförsvarsområdena utlämnade motorsprutorna är anskaffade för det allmänna civilförsvarets brandtjänst och därmed avsedda att tagas i bruk först vid intagande av civilförsvarsberedskap. I anvisningarna förutsättes viss möjlighet för kommunerna att i fredstid för övningsändamål och för åstadkommande av viss beredskap vid katastrofbränder nyttja civilförsvarets motorsprutor. Detta får icke föranleda kommunerna att minska anskaffningen av motorsprutor, erforderliga för fredsbrandförsvaret, eller att i annan mån än nyss sagts utnyttja civilförsvarets motorsprutor för den fredsmässiga verksamheten.

Vidare vill civilförsvarsstyrelsen erinra om bestämmelserna i 45 § civilförsvarslagen, som ålägger kommun att förvara och underhålla för brandtjänsten anskaffad materiel. Kostnader för reservdelar och för utförande av reparationer och annat underhåll etc. skall således bestridas av respektive kommuner."

Styrelsens nu utfärdade anvisningar har bedömts vara av värde för bl. a. alla kommuner,

från det larm inkommit till brandkåren i Morastrands köping voro de två första slangledningarna i arbete. Genom klar och lugn befälsföring samt genom ett oförväget arbete av brandmanskapet hindrades i första hand eldens spridning till närliggande byggnader, vilka inom 18 meter hade ett försäkringsvärde av 318.900 kronor och inom 30 meter av 492.500 kronor. Skadorna begränsade sig nu till 100.000 kronor. Genom släckningsarbetets lyckliga förlopp räddades — förutom ovan nämnda ekonomiska värden — även en hel del kulturhistorisk bebyggelse.

som inneha motorsprutor, antingen de äro anskaffade för civilförsvarets brandtjänst eller för brandförsvaret i fred.

Cirkulär om hyggesbränning.

I april 1956 har statens brandinspektion utgivit ett cirkulär nr 20 med anvisningar angående säkerhetsåtgärder vid hyggesbränning. I företalet till anvisningarna framhålls bl. a., att hyggesbränningarna på senare år avsevärt ökat i både antal och omfattning, men även om man inte kunnat med fog göra gällande att antalet skogsbränder till följd av sådana bränningar blivit större — en följd bl. a. av goda förebyggande åtgärder — så har det ändå syntts påkallat att i anvisningsform lämna vissa synpunkter på önskvärda och erforderliga säkerhetsåtgärder av olika slag i syfte att förhindra uppkomsten av skogsbrand. I cirkuläret framhålls vidare, att lokala förhållanden kan motivera utfärdandet av kompletterande föreskrifter.

Cirkuläret innehåller — efter en kort inledning — en redovisning för de olika åtgärderna såsom utläggning av hygget, rensningen av det samma, ordnandet av brandgata, uppläggandet av mineraljordsträng, undersökning av vattentillgångar samt behovet av olika slag av redskap. Därefter redogöres för igångsättningen av bränningen med anmälan till brandchef m. fl., avslutande rensningsarbete samt hur bränningen genomföres. Slutligen beröres något eftersläckning och bevakning.

Stig G. Holmberg.

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Organ för Svenska Brandkärernas Riksförbund

Utkommer omkring den 15 varje månad.

Redaktör och ansvarig utgivare: v. Brandchef A. Ekberg, V. Promenaden 55, Norrköping. Tel. 293 70.

Annonschef: Förbundsdirektör A. Hegen, Jakobsgatan 14, Stockholm C. Tel. 21 36 06.

OBS! Annonsmanuskript måste vara annonschefen tillhanda senast den 20 månaden innan, som annons önskas inför.